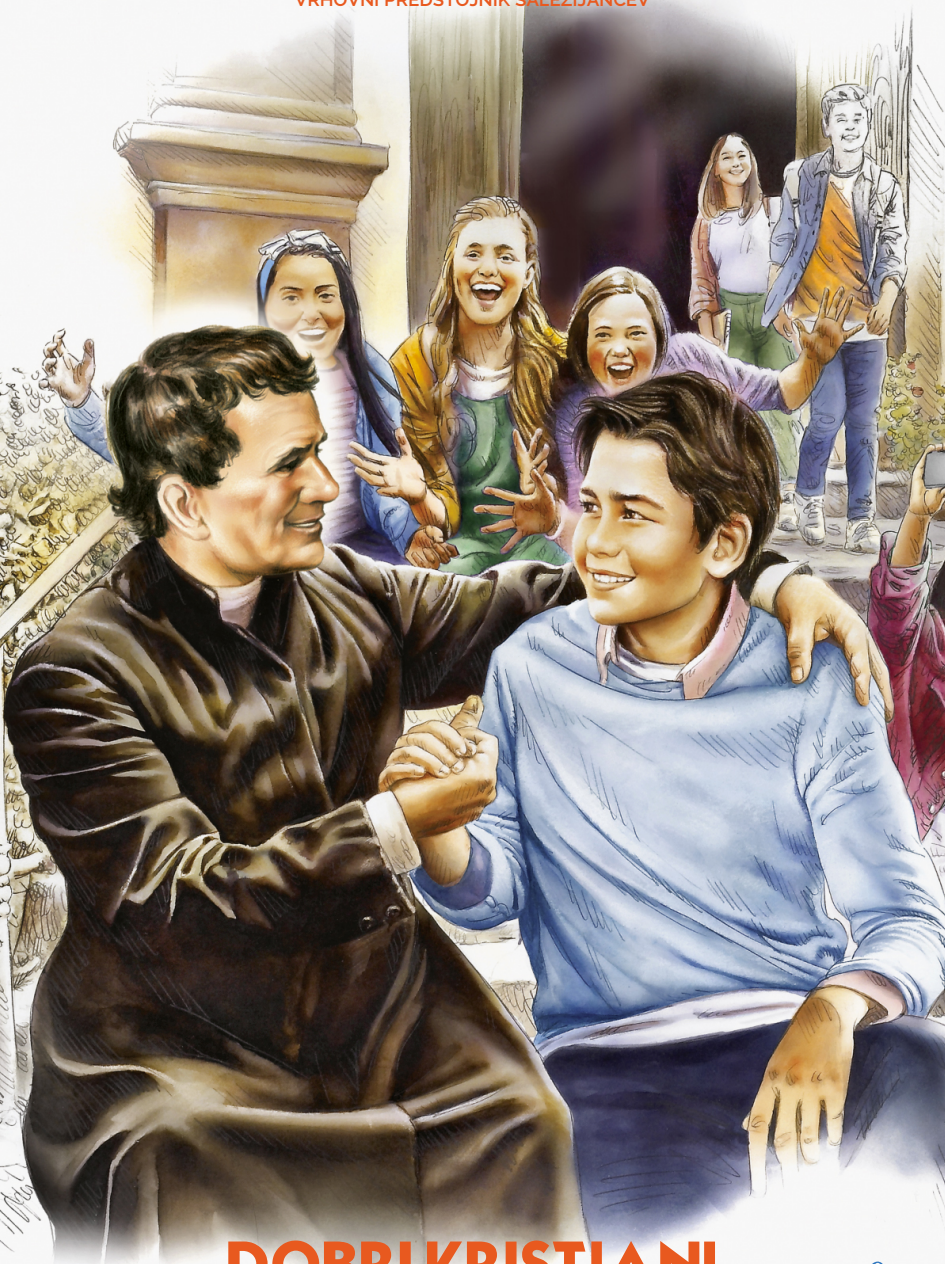

Ángel Fernández Artime

VRHOVNI PREDSTOJNIK SALEZIJANCEV

DOBRI KRISTJANI
Vežilo 2020
IN POŠTENI DRŽAVLJANI

Ángel Fernández Artime
VRHOVNI PREDSTOJNIK SALEZIJANCEV

VEZILO 2020

Zgodi se tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji
Mt 6.10

DOBRI KRISTJANI IN POŠTENI DRŽAVLJANI

PREVOD
Marjan Lamovšek

salve²⁵

ÁNGEL FERNÁNDEZ ARTIME

Vežilo 2020

»Zgodi se tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji« (Mt 6,10)
DOBRI KRISTJANI IN POŠTENI DRŽAVLJANI

Naslov izvirnika:

Strenna 2020

«Sia fatta la tua volontà, come in cielo così in terra» (Mt 6,10)
BUONI CRISTIANI E ONESTI CITTADINI

© Sede Centrale Salesiana, Roma

Prevod:

Marjan Lamovšek

Priprava za tisk:

Bos&Graf

Izdajatelj:

© **Salezijanski inšpektorat, Ljubljana**

Založba:

Salve d.o.o. Ljubljana

Naklada:

400 izvodov

Ljubljana 2020

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-47
37.01:27-789.64

FERNÁNDEZ Artime, Ángel, 1960-

Dobri kristjani in pošteni državljani : "Zgodi se tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji" (Mt 6,10) : vežilo 2020 / Ángel Fernández Artime ; prevod Marjan Lamovšek. - Ljubljana : Salve, 2020

Prevod dela: Buoni cristiani e onesti cittadini
ISBN 978-961-289-059-9
COBISS.SI-ID 303735296

Predgovor

Ko sem skupaj z drugimi salezijanci premišljeval o letošnjem vezilu, me je spreletelo, kako je ta tema pomembna in privlačna. V izreku je preprosto, za obravnavo pa široko in večplastno. Po končanem delu zadnjih tednov sem to še bolj jasno spoznal. Zdi se mi privlačna tema, koristna in vsestranska.

Iskreno sem prepričan, da moramo v naši salezijanski družini, v vsaki od njenih vej in posameznih skupin ter v različnih deželah, kjer smo, in po naših raznovrstnih dejavnostih pogled usmeriti na tiste vidike, ki se tičejo formacije kristjanov in državljanov.

- Vedno bolj moramo dajati jasno sporočilo, da je naše poslanstvo evangelizacijsko in katehetsko. Brez tega nismo salezijanska družina. Lahko bi bili ,oskrbovalci socialnih programov', nikakor pa ne apostoli otrok, odraščajočih in mladine.
- Hkrati je več kot očitno, da v svojem poslanstvu vzgojiteljev ne moremo ,živeti v vati', kot da naše delo ne bi imelo nikakršne povezave z življenjem, pravičnostjo, enakostjo možnosti, zaščito šibkejših, promocijo spodobnega in poštenega življenja. Ta razsežnost je danes še bolj neodložljiva kot kdaj prej zato, ker družba, v kateri živimo, v te vrednote ne verjame kaj dosti. Ko torej vzgajamo, na čigavi strani smo? Prav zaradi tega vprašanja je razmislek o vezilu letošnjega leta tako pomemben in potreben.
- Temu pa se na pot postavlja nova ovira. Ali je don Boskov vzgojni dvočlenik (binom), taisti, ki ga je usmerjal v Italiji devetnajstega stoletja, še danes v ,salezijanskem svetu' mogoče imeti za veljavnega, ko pa salezijanska družina najdeva prostor delovanja v najrazličnejših

deželah z različnimi verami ali z nekrščansko večino ali v postkrščanski družbi ali celo v uradno laiških ali protiverskih državah?

V zvezi s tem, kar se tiče tega zadnjega vidika, torej vezila, v katerem spregovoriti o tem, kako biti dobri kristjani v nekrščanskih družbah, sem prejel nekaj vprašanj iz nekaterih takšnih območij; naj vam jih predstavim, saj imajo v sebi nedvomno veliko pastoralno dovzetnost. Tule so.

- V inšpektorijah z ne-krščansko večino (druge vere, agnostiki ali neopredeljeni) bo to vezilo dobro sprejeto v tolikšni meri, kolikor mu bo uspelo odpreti prostor razmisleku ali kakim zamisli za vzgojno delovanje v ne-krščanskih ali post-krščanskih okoljih. Kako bi se dalo predstaviti don Boskov vzgojni dvočlenik, **da ga bodo lahko sprejeli tudi naši ne-krščanski laiki in mladi, ga dojeli in ga upoštevali v praksi?**
- V don Boskovih časih, v okoliščinah pretežno krščanske družbe, je družbena koristnost nakazovala pristno religioznost. Danes pa v 134 deželah, kjer je razširjena salezijanska karizma, zaznavamo bolj potrebo po ohranjanju ravnotežja v držbi odpiranja in vključevanja v vzgojnem procesu ‚z in za‘ mlade in nekrščanske laike, izhajajoč iz prvega **oznanila evangelija Jezusa Kristusa prek preventivnega sistema, ki ustvarja odnose, družinsko ozračje, kjer se vzgaja in kjer se vera prenaša na način pronicanja (osmóze¹)**.
- Potrebno je upoštevati **več-kulturna in več-religiozna okolja**, v katerih med velikimi verstvi sveta, zlasti v Aziji in Afriki, kot manjšinske Cerkve deluje 40 salezijanskih inšpektorij.
- Ni dovolj ponavljati, kar je don Bosko storil v devetnajstem stoletju. **Učimo se lahko iz izkušnje salezi-**

¹ »Pronicanje topila in raztopljenih snovi skozi polprepustno membrano« (Sl. pravopis).

jancev, ki danes živijo preventivni sistem v deželah z ne-krščansko večino. Gotovo hranijo bogate življenjske izkušnje in so znali prevesti don Boskovo misel v več-religiozni in več-kulturni kontekst, česar si naš oče niti predstavljati ni mogel.

Dobri kristjani in pošteni državljani v okoljih z ne-krščansko in post-krščansko večino. Zastavimo si nekaj jasnih vprašanj:

- Kako v praksi uresničevati don Boskov vzgojni dvočlenik med nekrščanskimi mladimi in laišskimi sodelavci?
- Kako ohranjati ravnotežje z odpiranjem ne-kristjanom in prvim oznanilom evangelija?
- Kako konkretno prevesti ‚dober kristjan‘ za večino ne-krščanskih laiških sodelavcev?
- Kako vzgajati mladino in laike za tri stebre duhovnosti don Boskovega preventivnega sistema: razum – vera – ljubeznivost?
- Kako postaviti v prakso steber ‚vere‘ v več-religioznih okoljih, kjer smo?
- Kako v vsakdanje življenje prenesti don Boskov ‚dobri kristjani‘ v poslanstvu, ki si ga delimo s toliko ne-kristjani?
- Ali vrhovni predstojnik verjame, da je lahko don Boskov preventivni sistem v polnosti prenesen v prakso in uresničevan tudi s strani laiških sodelavcev, pripadnikov drugih ver?
- Kako vključevati ne-kristjane v vzgojno-pastoralno skupnost (VPS)?
- Kaj porečejo sami ne-kristjani, ki so vpeti v salezijansko vzgojno poslanstvo?
- Kateri so najbolj privlačni izrazi uresničevanja don Boskovega preventivnega sistema?

Domnevam, da se bodo z razvojem teme vezila pokazali uvidi, ki na tak ali drugačen način odgovarjajo na ta seveda legitimna vprašanja, ki so mi bila zastavljena.

1. DOBRI KRISTJANI IN POŠTENI DRŽAVLJANI – pri don Bosku²

Marsikdo se bo vprašal, ali je ta vzgojni dvočlenik uporabljal in predlagal don Bosko sam. Ta vidik z akademsko doslednostjo prouči g. Braido. Prav on nam je dal spoznati, da je don Bosko vedno sledil tej smeri oz. vzgojni pobudi, jo izoblikoval s temi istimi besedami ali jo parafraziral s spreminjanjem odtenkov glede na svoje sogovornike. Vendar pa lahko vidimo, da je tema odnosa med vzgojo mladine in dobrim družbe, poleg večnega zveličanja, bila pri njem stalnica. Ta dvočlenik se je skozi leta pojavljal v naslednjih besednih izrazitvah:

- Napraviti jih za poštene državljane in dobre kristjane (1857)
- Postati dobri kristjani in pošteni obrtniki (1857)
- Da bi lahko vsi postali dobri državljani in dobri kristjani (1862)
- Napraviti vse za dobre kristjane in poštene državljane (1872)
- Vzgajati mladino v krščanski časti in dolžnostih dobrega državljana (1873)
- Postajali so dobri kristjani in pošteni državljani (1875)
- Narediti kaj malega dobrega, kar lahko, zapuščenim fantom, tako da si z vsemi močmi prizadevam, da bi na področju vere postali dobri kristjani, na področju civilne družbe pa pošteni državljani (1876)

² Komentar, ki ga razvijam in ki se sklicuje na dvočlenik ‚Dobri kristjani in pošteni državljani‘, salezijanski zato, ker je po don Boskovem srcu, je obsežno proučeval in poglobljal PETER BRAIDO, *Dobri kristjani in pošteni državljani*, RSS, vol. 24, 1994 (str. 36–42).

— Pripraviti dobre kristjane za Cerkev, za civilno družbo pa poštene državljane (1877)

V mnogih svojih spisih, zlasti v pismih, je don Bosko zapustil vzgojno-pastoralni dvočlenik dobro opredeljen, zlasti s temi izrazi (še vedno po Braidu kot znanstveno-zgodovinskem viru):

- *Napraviti dobre državljane in dobre kristjane je cilj, ki si ga zastavljamo*
- *Napraviti iz njih dobre kristjane in poštene državljane*
- *So (...) koristni državljani in dobri kristjani*
- *Postanejo dobri kristjani, pošteni državljani*
- *Ob vstopu v ta Oratorij se mora fant prepričati, da je to verski prostor, kjer želimo iz njih napraviti dobre kristjane in poštene državljane*
- *Da bi jih civilni družbi podarili nazaj kot dobre kristjane in dobre državljane*
- *Vzgojeni v krščanskih in družbenih krepostih (...), napraviti iz njih dobre kristjane in poštene državljane*
- *Gre za to, da postanejo pošteni državljani in dobri kristjani*
- *Živeti vedno kot dobri kristjani in preudarni državljani*
- *Upanje, da postanejo dobri kristjani, pošteni in koristni državljani*
- *Zelo mi je všeč, ko vem, da vi (...) živite kot dobri kristjani in spoštovani državljani*
- *Kjer koli ste, se vedno pokažite kot dobri kristjani in pošteni moške*
- *Namen naših zavodov je oblikovati dobre kristjane in poštene državljane*
- *Da bi jih družbi podarili nazaj kot dobre kristjane, kot poštene državljane*
- *Izidejo dobri kristjani in dobri državljani*
- *Dober kristjan in pošten državljan*
- *Naučiti se živeti kot dobri kristjani in modri državljani*

- *Poučeni, kako živeti kot dobri kristjani in modri državljani*
- *Postanejo dobri kristjani, modri državljani*
- *Napraviti jih za dobre kristjane in koristne državljane*
- *Še naprej bodite dobri kristjani in modri državljani*
- *Dati civilni družbi koristne člane, Cerкви krepostne kato-
ličane, nebesom srečne prebivalce*
- *Bodo pokazali svetu, kako je mogoče (...) biti kristjani in
hkrati pošteni in delavni državljani*
- *Izobraziti jih, jih vzgojiti in jih tako napraviti za dobre
kristjane in poštene državljane*
- *Koliko dobrih sinov, dobrih in poštenih krščanskih očetov,
koliko več poštenih državljanov bi lahko dali družinam,
Cerкви, družbi*
- *Postati dobri kristjani in pošteni državljani*
- *Vrniti jih družini, družbi, Cerкви kot dobre sinove, modre
državljane in vzorne kristjane*

Opazimo lahko, kot da bi šlo za glasbeno partituro; melodija je vedno ista, pojavljajo se variacije. To nedvoumno prikaže Braido v študiji, ki nam je omogočila spoznati, da don Bosko ni teoretik, ampak je mož dejanja. A je človek akcije, ki ‚premišlja‘ o pomenu svojih pastoralnih pobud. A kljub temu, medtem ko uporabljeno izrazje ne preseneča in se upovedeni pojmi izkažejo za preproste in ponavljajoče, iz tega jasno izhaja, da se njegovo delovanje razteza vzdolž jasno določene smeri in teoretičnega védenja tako na ravni poznanja položaja in problemov kot na ravni izpeljanih operativnih rešitev. Dva vidika še posebej izstopata v njemu dragi in ponavljani izjavi: »Dober kristjan in pošten državljan.«

1.1 DOBRI KRISTJANI: Živeti v veri v Gospoda in z duhovnim voditeljem

Če se povrnemo k našim začetkom, ko je don Bosko ob koncu decembra dal vsakemu od svojih fantov s svojim osebnim sporočilom vezilo za novo leto, in k prvim salezi-

jancem, lahko razberemo, kako je bilo ‹živeti po veri› nekaj najdragocenejšega in najbolj naravnega, kar je Oratorij lahko dajal tistim, ki so tam živeli, tako fantom kot njihovim vzgojiteljem. To je bilo ogledalo stvarnosti življenja, kjer so prvi salezijanci, matere v oratoriju, laiki, ki so pomagali, in mladi oblikovali pravo družino v skupni hiši.

Presunljivo je število svetih in blaženih, ki so za časa don Boskovega življenja živeli v tistem ubožnem okolju. To je bila vzajemna šola za svetost, skupna rast v veri. Če na primer drži, da je don Bosko Dominiku Saviu pomagal rasti v ljubezni do Boga, ni nič manjši Dominikov vpliv in njegovih tovarišev na don Boska, na ‹trajno formacijo› kot Božjega moža. »Vera se utrjuje s podarjanjem.«³ Iz vzajemnega daru zavzeto živete vere se je porodila šola svetosti, ki še danes bogati duhovno pot salezijanske družine po vsem svetu.

Skladje med vero in življenjem je v sami srčiki don Boskove karizme, na čigar obrazu in zgodovini zremo »prelepo skladje narave in milosti. Kot človek v vsej globini, bogat s krepostmi svojih rojakov, je bil odprt za zemeljske resničnosti; kot globoko Božji človek, poln darov Svetega Duha, je živel, ‹kakor bi gledal Nevidnega›.«⁴

›Živeti po veri› je danes najbolj dragocen dar, ki si ga lahko izmenjamo ne oziraje se na življenjski stan, starost, poklic in celo na vero. V ekleziologiji občestvenosti, ki bogati in preoblikuje pot Cerkve in ki jo tako odločno uveljavlja v praksi in zanjo spodbuja papež Frančišek, se istovetnost vsake skupine ali osebe uresničuje in razodeva v *postajanju dar za druge*, kot tudi v sprejemanju daru tistega, ki je poklican k temu, da je Gospodov učenec v katerem koli stanu ali poklicu.

Mar za nas posvečene v salezijanski družini ‹živeti po veri› ni morda središče in srce tega, k čemur smo pozvani biti in podarjati, utelešeno v specifičnosti vsakega posameznega poklica in vsake osebe?

³ *Redemptoris Missio*, 3.

⁴ K SDB 21

Mar nismo mi posvečeni podoba »skladja narave in milosti«, rodovitnega srečanja med klicem in Božjo ljubeznijo ter vsakdanjim velikodušnim svobodnim odgovarjanjem, tako da je nemogoče računati na kakšen drug ,zaklad na njivi«, če naj ima življenje smisel oz. polni pomen tako, da postane luč in sol, zmožno dajati okus in razsvetljevati življenje tistih, ki živijo z nami?

Sinoda o mladih je jasno pokazala na to, da nove generacije želijo najti v tistih, ki so svoje življenje docela posvetili Gospodu, »izžarevajoče in dosledne pričevalce«.⁵

Isto moramo reči za laike, starše, mlade: če je vera dar, je dar tudi življenje po veri. Ni rezultat velikih osebnih sposobnosti in železne volje. Kakršen koli naš prispevek, ki je del dialoga med milostjo in svobodo, ni nikdar zunaj prehitevajoče Božje ljubezni, zunaj diskretne a učinkovite navzočnosti Svetega Duha v posamezniku, skupnosti, salezijanski družini, Cerkvi, svetu, zgodovini, v celotnem stvarstvu. Duh je ustvarjajoča moč in je sila, ki vodi k izpolnitvi, ki iz gorčičnega zrna Božjega kraljestva prebudi veliko drevo.

1.2 DOBRI KRISTJANI: Živeti v *poslušanju Boga, ki nam govori*

»Ni večjega daru, ki ga lahko podariš drugemu človeku, kot tvoja popolna pozornost.« To je bila ugotovitev, do katere se je dokopal moder misijonar po dolgih letih delovanja v neurejenem obrobju velikega mesta.

Na toliko načinov skušamo ponovno odkrivati zmožnost poslušanja, temeljne umetnosti tudi za osebno spremljanje. Naučiti se poslušati je bila močna spodbuda, ki jo je sinoda o mladih dala celotni Cerkvi.

Ena vrsta poslušanja pa ima še globlje korenine in od

⁵ Škofovska sinoda, *I Giovani, la fede e il discernimento vocazionale*. Instrumentum Laboris, 175.

nje je v veliki meri odvisna živost poslušanja med nami. Poslušanje ima korenine, ki se vzpenjajo kvišku. Je abeceda slehernega poklica, ki je vedno srečanje klica in odgovora, ki se obnavlja z vsakim novim prebujanjem.

Poslušanje Boga je skrivnost, ki je ni mogoče zadržati v kaki spretnosti ali posebnem trenutku. Uresničuje se ,po delovanju Svetega Duha' in navadno se ne kaže po nenadnih skokih ampak po postopnem zorenju z dolgotrajnimi romanji, kot v tolikernih, o katerih nam govori Sveto pismo in ki ga lahko razberemo iz življenja naših svetnikov.

Obstaja pa dovzetnost za poslušanje Boga, toliko bolj dragocena, kolikor je težja v večini družbenih kontekstov, v katerih živimo, zaznamovani z nenehnimi medijskimi dražljaji in vedno bolj silovitimi ritmi dejavnosti. Ta dovzetnost je v tem, da se ,razpoločimo za tišino'.

Tišina je slovnica, po kateri se upovedi govornica med nami in Bogom. Sveto pismo je tista beseda, ki se med vsemi drugimi vedno razlikuje, in je beseda, po kateri nam on govori. Ta beseda se ne vsiljuje, ampak je vedno v odvisnosti od našega poslušanja, od naravnosti srca in od njegove domačnosti z Božjo tišino. Ob poslušanju te besede se čustva in misli začenjajo oblikovati po tem, kar evangelij vsak dan razkriva. Poslušanje Boga po ljudeh, ki so ob nas, in po dogodkih, ki jih doživljamo, postaja bolj pozorno in bolj prodiramo v globino.

Na tej poti raste skladje med tem, o čemer se posluša in o čemer se oznanja, ter tistim, kar se živi. Poslušanje Boga terja vsakdanjo vajo, kot to počne umetnik ali športnik v večini, ki jo pili.

1.3 DOBRI KRISTJANI s potrebo po evangelizaciji in dajanju prvega oznanila in katehezi

»Ta družba je bila v svojem začetku preprost verouk.«⁶

⁶ BiS 9, 53.

»Ni napravil koraka, ni izrekel besede, ni se lotil ničesar, kar bi ne imelo za cilj rešitev mladine ... Zares mu ni bilo nič drugega pri srcu kakor duše.«⁷ To pričevanje človeka, ki je bolje kot kdor koli drug poznal don Boska in ki je ‚z njim vse delil‘, nam skorajda otipno daje spoznati pastoralno ljubezen našega očeta. Pred izzivi krute revščine se ni nikdar povlekel nazaj, začeni v turinskih zaporih, kamor ga je uvedel don Cafasso, da se je ‚učil, kako biti duhovnik‘. Hkrati se ni nikdar odrekel predlaganju višjih ciljev vsem v duhovni rasti, tako Magoneju kot Saviu, s prilagajanjem glede na zmožnosti posameznika. Z današnjo govorico bi rekli: »V posnemanju Božje potrpežljivosti se srečujemo z mladimi na stopnji njihove svobode.«⁸

Preseneča sodobnost tega pastoralnega pristopa, ki zna stopati ob strani vsakega mladega človeka, tudi še tako prizkušenega (pomislimo na navzočnosti salezijanske družine v begunskih ali migrantskih taboriščih) in prav tam poiskati dobro zemljo za seme evangelija, **brez prozelitizma in strašenja**, saj se vera in življenje nikdar nista ‚ločila‘ tam, kjer je človek ostal zvest karizmi, ki jo je Duh podaril Cerkvi po svetnikih naše družine.

Papež Frančišek nas spominja, da se ne smemo nikdar odpovedati prvemu oznanilu ali ga prestaviti v pričakovanju primernejših okoliščin ali boljših časov. Pravi:

»V apostolski spodbudi *Veselje evangelija – Evangelii gaudium* sem zelo vztrajal pri tem in menim, da je spet primerno spomniti na to. Saj bi bila po eni strani velika zmota misliti, da se v mladinski pastoralni „opušča kerigma zaradi domnevno bolj ‚trdne‘ vzgoje. Nič ni bolj trdno, globoko, gotovo, ‚gosto‘, modro kakor oznanilo kerigme in vsa krščanska vzgoja je predvsem poglobitev kerigme, ki vse bolj in vedno bolj postaja meso.“ Zato mora mladinska pastoral vedno vsebovati trenutke, ki pomagajo obnoviti in poglobiti osebno izkušnjo Božje ljubezni in živega Jezusa

⁷ K SDB 21, navedek Mihaela Rua, L 24. 8. 1894.

⁸ K SDB 38.

Kristusa. To bodo omogočila različna sredstva: pričevanja, pesmi, trenutki adoracije, prostorje za duhovno premišljevanje s Svetim pismom in celo z različnimi spodbudami po družbenih omrežjih. Nikoli pa se ne sme ta radostna izkušnja srečanja z Gospodom nadomestiti s kakršnimkoli načinom ,indoktrinacije'.⁹

Ali res verjamemo, kako pomembno je prvo oznanilo? Poglejmo celostno na svet mladosti: hitre spremembe, ki se dogajajo z digitalno hitrostjo, ustvarjajo strahovito raznolikost kultur, soočanja z življenjem v njegovi celovitosti, s prepadom med generacijami, ki je verjetno globlji glede na prejšnja obdobja. Mar ni to za tistega, ki je rojen po letu 2000, svet, ki ga je treba ponovno evangelizirati? Generacije družbenih omrežij, že veliko dalje od mladih, rojenih v času interneta, pričakujejo koga, ki bi jim mogel prvikrat prinesiti luč in moč evangelija, v njihovi govorici in se naravnal na njihovo frekvenco.

»Koga naj pošljem? Kdo bo šel za nas?« (Iz 6,8). Te starodavne Izaijeve besede ne bi mogle biti bolj sodobne, če si jih zamislimo na ustnicah cele cerkvene skupnosti, ki se obrača k nam, salezijanski družini, kot k tistim, ki so po svoji karizmi, po daru Svetega Duha, rojeni za to, da so izvedenci za srečanje z mladino, pripravljeni biti z njimi takšnimi, kot so in kjer so, tudi v različnosti vere. Povleči se iz tega misijonarskega izziva je enako kot stopiti iz salezijanske družine, iz duha, ki nam ga je prenesel don Bosko.

Bodimo pozorni, da prvega oznanila ne skrčimo na kaj minimalnega, omejevalnega, na kaj tako ,neškodljivega', da za seboj skorajda ne pusti sledov.

Don Bosko je pogosto spomnil na to, da se je vse začelo s »preprostim veroukom«. Njegova zgodba, tako neločljiva od mladih, s katerimi je živel, nadvse jasno pokaže, da preprosto nikakor ne pomeni površno.

Ko pridejo do »osebne izkušnje ljubezni Boga in Jezusa Kristusa živega«, mladi sami pogosto postanejo misijonar-

⁹ FRANČIŠEK, *Christus vivit*, 214.

ji in evangelizatorji tistih, ki jih spremljajo, kajti prosijo za pričevanje in udeleženi življenja pristne in globoke vere.

V tem je don Boskov genij: ostaja dostopen vsem in se skupaj s svojimi mladimi ne boji pokazati naravnost na svetost. Nič manj kot to!

Na tej poti se odpira lepo in zahtevno polje: iz ‚kateheze‘ napraviti ne le vrsto srečanj z otroki in odraščajočimi, da lahko prejmejo prvo obhajilo in birmo; iz ‚teologije‘ napraviti ne le vrsto izpitov, ki jih je treba opraviti, če kdo hoče prejeti sveti red. Kateheza je rasti v razumevanju življenja, ki ga osvetljuje vera; teologija je vstopanje z razumom in srcem v lepoto skrivnosti Boga, kakor se je razodel v Jezusu Kristusu. Če se kot salezijanska družina damo očarati tej ‚prijazni luči‘ vse do tam, da se vanjo zaljubimo, in ponovno začnemo hraniti srce in možgane s temi zakladi, se bo tudi naš način, kako biti vzgojitelji-pastirji, razsvetlil. Še več: s takšnim srcem bomo uvideli, kako biti in kako biti med mladimi in družinami, ki so druge vere ali ki se opredeljujejo kot agnostiki ali ateisti. Drža bo izražala pravo sodelovanje in preprosto pričevanje v tankočutnem spoštovanju različnih ver.

Kakor na začetku oratorija v Valdoccu se lahko rast v veri zgodi le skupaj: bolj zavzeto je duhovno popotovanje spremljevalca, bolj bo takšno tudi popotovanje mladih in ljudi, ki bodo skušali slediti stopinjam, *‚bolj po pronicanju (osmózi) kot pa po logičnih procesih‘*. Ob svojem času bo ljudstvo spodbujalo svojega pastirja k večji rasti in približevanju izviru, da se bo lahko odzval na žejo tistih, ki ga prosijo, nemalokrat brez besed, naj jim pomaga srečati se z Gospodom.

1.4 DOBRI KRISTJANI, ki živijo pravo salezijansko duhovnost

O binkošti je Sveti Duh začel čas Cerkve in poslanstva. Prav zaradi Duha gresta duhovnost in poslanstvo z roko v

roki. Ni mogoče ločiti poslanstva od duhovnosti kot tudi ne duhovnosti od poslanstva. In zato, kadar ni mogoče povezano živeti duhovnosti in poslanstva, na naša vrata zelo verjetno potrka utrujenost in zmedenost ali zadovoljnost s tem, da druge «zabavamo» s svojo dejavnostjo, *ne da bi nam uspelo ‚dotakniti se‘ v globini življenja vsakogar.*

Povrniti se k prvi ljubezni

Danes mnogi sociologi govorijo o družbi utrujenosti. Papež Frančišek pravi, da tudi pastoralni delavci lahko živimo utrujeni. Zakaj se tako utrujamo? Kdo bi rekel, da je naš urnik poln obveznosti ... vendar »težava ni vedno pretirana dejavnost, ampak so predvsem dejavnosti, ki jih slabo izpolnjujemo, brez ustreznih nagibov, brez duhovnosti, ki prežema dejavnost in jo napravlja zaželeno«. ¹⁰ Razloga za toliko utrujenosti vsekakor ne gre iskati po koledarju, ampak v nas samih, v pomanjkanju motivacije in v razdvojenosti, s katero živimo poslanstvo in duhovnost.

Za zdravljenje te utrujenosti moramo razumeti vzroke. Vrnitev k prvi ljubezni daje novo življenje. Spomnimo, kako je tudi don Bosko v zadnjih letih svojega življenja opazil, kako se je v valdoškem Oratoriju izgubila prva ljubezen. Zato je iz Rima pisal v Oratorij pismo mladim in salezijancem, v katerem je soočil življenje in veselje prvih let s krizo, v kateri se je znašel Oratorij. V Oratoriju se je izgubilo veselje, življenje, zaupanje. Skratka, treba se je vrniti k prvi ljubezni.

a) Duhovnost

Resda je danes beseda duhovnost v modi, a je tudi res, da je ta beseda zelo dvoumna. V zelo različnih krajih in okoljih opazamo razcvet želje po duhovnosti, čeprav mnogi predlogi duhovnosti, ki so danes v modi, z Jezusom in

¹⁰ FRANČIŠEK, *Evangelii gaudium*, 82.

njegovim evangelijem nimajo prav nič skupnega.

Kljub tej dvoumnosti moramo priznati, da je želja po duhovnosti lahko za tiste, ki iščejo, vstopna vrata h krščanskemu življenju. »V nekaterih mladih prepoznamo željo po Bogu, čeprav ta Bog nima vseh obrisov razodetega Boga. V drugih lahko zaslutimo sanje po bratstvu, kar ni malo. V mnogih je resnična želja po razvijanju sposobnosti, ki so v njih, da bi svetu ponudili kaj dobrega. V nekaterih vidimo posebno umetniško občutljivost ali iskanje harmonije z naravo. V drugih spet je morda velika potreba po komunikaciji. V mnogih mladih odkrivamo globoko željo po drugačnem življenju. Gre za prave izhodiščne točke, notranje sile, ki odprtih vrat čakajo na besedo spodbude, luči in poguma.«¹¹

Ta drža odprtosti nas vodi k vpraševanju, kaj kot salezijanska družina počnemo v prid tem mladim in odraslim ,iskalcem'. To, kar lahko ponudimo, je nekaj luči in opogumljanja. Ta zaskrbljenost je neodločljiva zlasti v tistih okoljih, kjer so verska znamenja izgubila zgovornost in moč, čeprav je takšen družbeni kontekst danes že skorajda povsod. Znati stopiti v stik s tistimi, ki so na poti iskanja, pomeni odpreti mostove odnosov. Morda k temu vabi sveti oče, ko pravi: »Jasnovidnost tistega, ki je bil poklican biti oče, pastir ali voditelj mladih, je v tem, da najde majhen plamenček, ki še gori, trst, ki se zdi, da je nalomljen (prim. Iz 42,3), ki pa se vendar še ni zlomil. To je sposobnost najti poti tam, kjer drugi vidijo samo zidove, to je spretnost prepoznavanja možnosti tam, kjer drugi vidijo samo nevarnosti. Tak je pogled Boga Očeta, ki je sposoben ceniti in hraniti dobro posejana semena v srcih mladih. Srce vsakega mladega moramo zato pojmovati kot ,sveto zemljo', ki nosi semena Božjega življenja, pred katerim si moramo ,sezuti čevlje z nog', če se hočemo približati in se poglobiti v

¹¹ FRANČIŠEK, *Christus vivit*, 84.

Skrivnost.«¹² V tem pogledu dobro opazimo slog in način, s kakršnim se je naš ljubljeni oče don Bosko približeval mladim in jih spremljal.

b) Krščanska duhovnost

Na prostranem polju duhovnosti se mi umeščamo na območje krščanske duhovnosti. Osnovna krščanska duhovnost izhaja iz osrednjega evangeljskega sporočila in ima v sebi tudi odtis najbolj značilnih vrednot slehernega trenutka zgodovine znotraj Cerkve. Ne moremo ovreči dejstva, da se krščanstvo vrašča v zgodovino in meri na preoblikovanje konkretnega človeka v njegovih kulturnih okoliščinah. Zato mora krščanska duhovnost odgovarjati na potrebe časa in se izražati v kategorijah tega časa. Ni dvoma, da so te vrednote, ki se porajajo iz evangelija v vseh okoliščinah, v vseh kulturah in v vseh časih, nadvse dragoceni mostovi komunikacije, dialoga in srečevanja z drugimi religijami.

Odločilno v duhovnem življenju je odkriti skrivnost Boga v svetu in svojem življenju, saj »Bog deluje v zgodovini sveta, v dogodkih življenja, v osebah, s katerimi se srečujem in mi spregovorijo«.¹³ V tem je utemeljeno razločevanje. Kajti Bog ni v brezdolju, ampak je dejaven, poslanstvo Cerkve pa je pomagati slehernemu človeku, da bi srečal Gospoda, ki je že Navzočnost in deluje v njegovem življenju in srcu. Po razumevanju poslanstva na ta način *ima mladinska pastorala za cilj pomagati mladim srečati se s skrivnostjo Boga, ki deluje v zgodovini, v njihovem življenju in v njihovem srcu.*

Don Bosko je vedno znal dogodke življenja prebrati s stališča Boga. Za življenje po Božji perspektivi je potrebno življenjsko središče, ki zedinja osebo, upošteva, da je duhovna osebnost zanesljiva, zedinjena in dobro ustrojena

¹² *Prav tam*, 67.

¹³ FRANČIŠEK, *Angelus* 28. oktobra 2019.

zaradi delovanja Svetega Duha. V tem smislu se duhovna osebnost zaveda, da je Božji otrok, ima v posesti bistroumnost vere, ki ji omogoča zaznavati skrivnost Boga ter smisel sveta in zgodovine in živeti svojo vero v skupnosti bratov v službi Božjega kraljestva.

Povedano nam pomaga ceniti in razumeti pomen, ki ga papež Frančišek v svojem nauku daje duhovnosti. Z njo se sooča v vseh svojih najpomembnejših dokumentih:

- duhovnost učenca misijonarja¹⁴
- ekološka duhovnost¹⁵
- zakonska in družinska duhovnost¹⁶
- svetost kot izvir in cilj duhovnega življenja¹⁷

»Upam (pravi papež Frančišek), da boš zmogel samega sebe toliko ceniti in se vzeti tako resno, da si boš prizadeval za svojo duhovno rast.«¹⁸ Duhovnost se vsekakor dotika življenja; življenja, ki ga sestavljajo pričakovanja, izkušnje, odnosi, načrti in odločitve. Biti moramo usposobljeni animirati našo mladino, da si bo upala tvegati sanjati in se odločati, živeti na polno in preizkušati; okušati prijateljstvo z Jezusom; rasti in zoreti; živeti bratstvo; prizadevati si; biti pogumni misijonarji.

c) Salezijanska duhovnost

O salezijanski duhovnosti govorimo kot o karizmatičnem izrazu v vodovju ‚velikanske reke‘ *krščanske duhovnosti*. Samostalniki je krščanska duhovnost, pridevnik pa je konkreten karizmatični slog.

¹⁴ Prim. FRANČIŠEK, *EG*, 239–288.

¹⁵ Prim. FRANČIŠEK, *LS*, 181–213.

¹⁶ Prim. FRANČIŠEK, *AL*, 278–289.

¹⁷ Prim. FRANČIŠEK, *GE*, skoraj celoten dokument.

¹⁸ FRANČIŠEK, *Christus vivit*, 159.

Salezijanske duhovnosti se ne da razumeti zunaj don Boskove duhovne izkušnje. Naš oče je bil duhovnik, ki se je posvečal vzgoji in evangelizaciji mladine, v blagor mladine je ustanovil različna apostolska gibanja, bil je oče karizmatične družine z jasno in čvrsto apostolsko duhovnostjo.

Zato ima salezijanska duhovnost svoje korenine v duhovni izkušnji, ki so jo živeli don Bosko, prvi salezijanci in prve salezijanke, laiški sodelavci in mladi iz oratorija. V tem duhovnem izročilu zaznamo: poseben način dojemanja krščanskega življenja; vzgojno, pastoralno in socialno dejavnost; pedagoško in duhovno ponudbo, ki jo imenujemo preventivni sistem. Naša duhovnost izraža nekatere posebnosti, ki so zanjo zelo značilne: to je duhovnost vsakdanjika, velikonočna duhovnost veselja in optimizma, duhovnost prijateljstva in osebnega odnosa z Jezusom, duhovnost cerkvenega občestva, marijanska duhovnost, duhovnost odgovornega služenja, ki tako kot don Bosko vedno predlaga za cilj biti »dobri kristjani in pošteni državljanji«. Prizadevamo si pospeševati dostojanstvo sleherne osebe in njene pravice; vaditi se živeti velikodušno v družini in pospeševati solidarnost zlasti z najbolj revnimi; opravljati svoje delo pošteno in usposobljeno; pospeševati pravičnost, mir in skupno dobro v politiki; varovati stvarstvo in omogočati dostop do kulture. Vse to je del naše duhovnosti, našega načina, kako smo salezijanska družina, in je evangeljsko sporočilo po don Boskovi karizmi v različnih krajih sveta.

1.5 DOBRI KRISTJANI v soočenju z izzivom ne-krščanskih, post-verujočih in post-krščanskih okolij

V svetu, v katerem živimo, ne srečujemo le verne mladine, ampak tudi mlade, ki se od vere oddaljujejo, mlade, ki izpovedujejo druge vere, in takšne, ki ne pripadajo nobeni.

Ta raznovrstnost razmer nam kliče v spomin misijonar-

sko poslanstvo, podeljeno o binkoštih. Kam nas Jezus pošilja? Ni mej in ni omejitev: pošilja nas k vsem, saj za evangelij ni omejitev in ne mej. Gospod nas pošilja k vsem in salezijansko poslanstvo nas vodi k vsem. »Ne bojte se iti in nositi Kristusa v kakršno koli okolje, do bivanjskih obrobij, tudi tistim, ki se zdijo najbolj oddaljeni, najbolj ravnodušni. Gospod išče vse, želi, da bi vsi čutili toplino njegovega usmiljenja in ljubezni.« In nas vabi, naj pristopimo brez strahu z misijonarskim oznanilom tam, kjer se bomo znašli in s komer bomo v soseski, pri študiju, pri športu, pri druženju s prijatelji, pri prostovoljstvu ali na delu, vedno je dobro in primerno širiti veselje evangelija.«¹⁹

Zato pa je poslanstvo toliko dražilno, kolikor je zahtevno. *Kako naj se na pastoralni ravni približamo tudi mladim, ki se od vere oddaljujejo, in tistim, ki pripadajo drugim veram, ali nobeni?* Govorimo o ne-krščanskem in post-krščanskem okolju.

Nekaj grozečih nevarnosti

Tako v krščanskih kot ne-krščanskih in post-krščanskih okoliščinah se moramo izogibati tako fundamentalizmu kot relativizmu, kot tudi ekskluzivizmu in sinkretizmu.

Fundamentalizem, ki verjame, da ima v žepu vso resnico, se zapira dialogu, hoče prevladovati in je nepopustljiv v svojem prepričanju, kar uveljavlja na nazadnjaški in nestrpen način. Relativizem pa izhaja iz prepričanja, da ni spoznavne ali absolutne normativne gotovosti in resnice. Postmoderno kulturno okolje ima v relativizmu svoj naravni habitat in vsako uveljavljane resnice doživlja kot neznošen napad. Tako v pastoralni pobudi ne pomaga ne prvi ne drugi; niti fundamentalizem niti relativizem.

Predhodni delovni dokument (*Instrumentum laboris*) zadnje sinode o mladih začrtava zelo zgovorno progo. »Ne gre za odpoved najdragocenejši posebnosti krščanstva

¹⁹ Prav tam, 177.

z namenom ukrojiti se po meri sveta, tudi mladi tega ne zahtevajo, treba pa je najti način, kako priobčiti krščansko oznanilo v spremenjenih kulturnih okoliščinah. V skladu z bibličnim izročilom se je dobro spomniti na to, da ima resnica temelj v odnosu: človeško bitje odkrije resnico takrat, ko jo doživlja s strani Boga, ki je edini zares vreden zaupanja.«²⁰ Instrumentom laboris predlaga stopiti na pot odnosa in pospeševati pastoralno odnosa. Kot da nam nakazuje, da so vhodna vrata v skrbi za odnose. Dobro se zavedamo, da je bil don Boskov preventivni sistem vedno praktična vaja v tem načelu odnosa.

Drugi dve nevarnosti sta ekskluzivizem in sinkretizem. Prvi, ekskluzivizem, kaže dva obraza. Eden nakazuje na to, da je ponudba namenjena zgolj neki eliti, mladim in odraslim, ki so najbolj pripravljeni. Drugi obraz pa kaže na cenzuro kakršne koli pastoralne pobude z izgovarjanjem na spoštovanje človekove občutljivosti. Skratka, takšna pastoralna pobuda bi bila le za nekaj izbranih ali takšne pobude sploh ne bi bilo. Nobeden od teh procesov ni dober. Če naša pastoralna pobuda ne meri na najbolj oddaljene, s tem kažemo na svoje pičlo zaupanje v evangeljski načrt in morda na to, kako je naša pastoralna pobuda elitna. Če se odločimo za cenzuro, pokažemo zelo majhno zaupanje v evangelizacijo. Cenzura je najboljša pot, da se pastoralno ne bomo ukvarjali z nikomer.

Druga plat medalje je sinkretizem. Sinkretistična pastoralna pobuda ponuja mešanico raznih pobud, vzetih na posodo iz najrazličnejših pogledov na svet. Sinkretistična pobuda vedno išče noviteto, ne da bi uveljavila merilo razločevanja.

Iz povedanega se poraja vprašanje, ali so kake pobude sploh mogoče? Da, so:

²⁰ Škofovska sinoda, *I giovani, la fede e il discernimento vocazionale*, n.d., 55.

- *V skrbi za semena Besede*

Prva pobuda je *skušati poskrbeti za semena Besede*. Drugi vatikanski koncil je spodbujal to doktrino, ki se naslanja na izročilo dolgih stoletij, že izoblikovano v 2. stoletju po cerkvenem očetu sv. Justinu.

Z navajanjem tega nauka je koncil hotel prepoznati različne stopnje resnice, ki je v različnih verskih in kulturnih tradicijah. V teh semenih je Beseda že navzoča, čeprav morada zgolj v klici, in smer, v katero gredo, je Beseda. To nam je v veliko pomoč pri našem pastoralnem predlogu v nekrščanskih ali post-krščanskih okoljih, ki vprašujejo po možnostih za medsebojno razumevanje in sodelovanje. ‚Točke srečevanja‘ opazimo v vidikih, kot je vrednost človeškega in človeško dostojanstvo, iskanje miru, usvajanje kreposti, kot je razumevanje in spoštovanje drugega, tujca, drugačnega; skrb za stvarstvo, ekologija ...

Vsi ti razlogi so tudi zelo aktualni in na svetovni ravni družbeno senzibilni in to nam jasno nakazuje, da lahko začnemo s tem, kar je preprosto.

- *Dialog*

Druga pastoralna pobuda v nekrščanskih in post-krščanskih okoljih mora biti *dialog*, s čimer se vračamo k našemu razmisleku na temo odnosov.

Poudarjam pomen dialoga, ki mora obvladati še druge večine, kot je znati poslušati, govoriti na razumljiv način, znati predlagati povezovanje. Dialog ni samo v deljenju mnenj. Ko smo v dialogu, se moramo truditi razumeti izkušnjo, ki jo sogovornik živi, in misel, ki jo ima. Zato je treba gojiti ozračje spoštovanja pred neutajljivimi razlikami, kakor tudi priznati, da dialog terja ponižnost za priznanje lastnih mej in za vrednotenje svojega bogastva.

Pastoralni dialog, o katerem govorimo, je zlasti pogovor o človeškem življenju, v odpiranju mladim z udeležbo z njimi pri veselju in naporih, željah in upanju, njihovih verskih

vrednotah, zavedajoč se, da gre za uveljavljanje osebnega in skupnostnega srečevanja, ki nas neizmerno bogati: »Tako se učimo sprejemati druge v njihovi različnosti, v drugačnem mišljenju in drugačnem načinu izražanja. Na ta način moremo skupno prevzeti obveznost, da bi služili pravičnosti in miru, kar mora postati temeljno merilo za vsako izmenjavo.«²¹

- **Vrednost pričevanja**

Še eden nič manj pomemben pogled pa je pričevanje. Vrednost pričevanja, utemeljenega na doslednosti, prizadevnosti in prepričljivosti. Mladi so nam pripravljani odpuščati mnoge napake, terjajo pa od nas, da smo dosledni, prepričljivi in prizadevni za druge. Oni so priče našega časa.

- **Oznanilo**

Papež Frančišek vztrajno spominja na pomembnost oznanjevanja evangelija. »Ne more biti nobene prave evangelizacije brez jasnega oznanjevanja, da je Jezus Gospod, in brez ‚prvenstva oznanjevanja Jezusa Kristusa, kakor koli že poteka evangelizacija.«²² Oznanilo nikdar ne sme biti prozelitizem in v različnih okoliščinah bo imelo različne obrise; na primer, evangeljsko oznanilo ne bo enako v nekrščanskih ali post-krščanskih okoliščinah.

Takšno oznanilo ima v svojem bistvu tri velike krščanske resnice: *da nas Bog ljubi, da nas rešuje Kristus in da Duh daje življenje in nas v življenju spremlja.*

Kako torej oznanjati? Zlasti zavedajoč se, da je oznanilo predlog, ki ostaja odprt, da bi lahko milost Duha vzbudila vero. Poleg tega mora biti izvedeno v slogu bližine in ‚posebljeno‘, čeprav smo v skupnosti oz. skupini, priti mora do vsakogar osebno. Noben vir ali pastoralna strategija tega sloga ne bo mogla nadomestiti.

²¹ FRANČIŠEK, EG, 250.

²² Prav tam, 110.

»Gospoda Kristusa posvetite v svojih srcih. Vselej bodite vsakomur pripravljeni odgovoriti, če vas vpraša za razlog upanja, ki je v vas. Vendar pa odgovarjajte s krotkostjo in strahospoštovanjem, iz dobre vesti« (1 Pt 3,15–16a).

1.6 DOBRI KRISTJANI, odcepljeni od sebe

Značilnost Gospodovih učencev je poslanstvo. Naj spomnim, da ko papež Frančišek v apostolski spodbudi *Evangelii gaudium* opiše značilnost duhovnosti učenca misijonarja, misijonarsko poslanstvo postavlja v globino človeškega bitja. »Misijon v srcu ljudstva ni del mojega življenja ali okrasek, ki ga lahko odvržem. Poslanstvo ni privesek ali dodatna zadeva življenja. Poslanstvo je nekaj, česar ne morem iztrgati iz svojega bitja, razen če se hočem uničiti. Jaz sem poslanstvo na tej zemlji in zaradi njega sem prišel na ta svet.«²³ Sveti oče postavlja poslanstvo v središče obstoja.

a) Tvoje življenje za druge

Srečanje z Bogom me napoti iz sebe k drugim. Nekateri temu pravijo ,antropologija daru', ki ga lahko strnemo v izraz ,tvoje življenje za druge'. Zato je človek, ki je pozoren do drugih, zmožen pozornega in sočutnega pogleda namesto ravnodušnosti, ki se še kako razrašča v ljudeh današnjega časa in jih napravlja za neobčutljive pred kriki drugih.

Človek, ki je odprt za druge, je zmožen prepoznati prejeti dar in dati svoje talente na razpolago drugim. Posvečanje drugim, zlasti tistim v največji potrebi, tako postaja prakticanje vere in je temelj slehernega krščanskega življenja.

»Kadar se srečanje z Bogom imenuje «ekstaza», se tako imenuje zato, ker nas potegne iz nas samih in nas dvigne, očarane nad Božjo ljubeznijo in lepoto. Potegnjeni pa smo

²³ Prav tam, 273.

lahko iz samih sebe tudi zato, da prepoznamo skrito lepoto v vsakem človeškem bitju, njegovo dostojanstvo, njegovo veličino Božje podobe in veličino Očetovega sina. Sveti Duh nas želi spodbuditi, da gremo iz nas samih, da objamemo druge z ljubeznijo in iščemo njihovo dobro.«²⁴

b) Od ‚jaz‘ k ‚tukaj sem‘

Takšno razumevanje življenja, odprtega za druge, nas vodi k prehodu od ‚jaz‘ k ‚tukaj sem‘. Kultura ‚jaza‘ zelo dobro razloži svet, v katerem živimo. Ta kultura daje velike možnosti (osebna rast, avtonomija, razvoj osebe), prikriva pa veliko ranljivost (ljudje, ki stojijo od daleč; ki so malo odprti za druge, narcisizem, prezentizem).

Biblična antropologija predstavlja verujočega kot človeka, ki je zmožen reči ‚tukaj sem‘. V Svetem pismu beremo, da so bile te besede izrečene v ključnih trenutkih življenja Abrahama, Mojzesa, Samuela, Izaija, Marije iz Nazareta, samega Jezusa, ki je – po besedi pisma Hebrejcem – ob vstopu v ta svet dejal: »Glej, prihajam; v zvitku knjige je pisano o meni, da izpolnim, o Bog, tvojo voljo« (Heb 10,7).

Z dajanjem pomena ‚jazu‘ – in ne bi moglo biti drugače – lahko krščansko življenje razumemo kot pot preobrazbe od ‚jaz‘ k ‚tukaj sem‘. S tem korakom se človek odpira k presežni skrivnosti. Ko v veri izgovorimo ‚tukaj sem‘, se v nas že rojeva drža in razpoloženje, ki bivanje odpira Svetemu Duhu, kateri vodi in spremlja naše življenje, da bi tako našli način, kako biti in živeti to, kar nas kot kristjane najbolj opredeljuje. To je bistvo slehernega *poklica*, s pogledom verujočega v Jezusa Kristusa, in »življenje, ki nam ga Jezus podarja, je zgodba ljubezni, zgodba življenja, ki se želi pomešati z našim življenjem in pognati korenine v zemljo vsakogar«.²⁵

²⁴ FRANČIŠEK, *Christus vivit*, 164.

²⁵ Prav tam, 252.

2. POŠTENI DRŽAVLJANI

2.1 Mladi nas pričakujejo v ‚hiši Življenja‘

Najboljša in najbolj sodobna interpretacija našega salezijanskega poslanstva je ta, da še naprej zagotavljamo svojo odločenost srečevati mlade tam, kjer so, in v okoliščinah, v kakršnih živijo. Mladi nas pričakujejo in je prav njihovo vsakdanje življenje, njihova sedanost kraj, kjer jih moramo srečevati. Ne bi bilo človeškega napredka in ne družbenega prizadevanja in tudi ne evangelizacije in poti vere, če ne bi upoštevali *izhodiščne točke in kraja, kjer mladi in družine oz. ljudje nasploh so*.

Zmožnost, ki smo se je naučili pri don Bosku, da jim gremo naproti, nam govori o našem prizadevanju za njihovo življenje, govori o tem, da resno vzamemo njihov položaj, in zlasti govori o globoki želji, da smo z njimi občestvo in da njihovo zadevo napravljamo za svojo. Zaradi tega ne moremo obiti naše karizme, ki iz nas napravlja salezijansko družino, in srečevati mlade tam, kjer so, in si z njimi prav tam prizadevati za izboljšanje in preoblikovanje stvarnosti, ki nam je vedno znova v izziv. Posledično moramo na vsak proces človeškega napredka gledati kot na del in ne kot na cilj sam v sebi, kot na del globljega procesa človeškega napredka, ki vodi osebo, da iz svojega življenja napravlja prostor srečevanja drugih, izmenjave darov za izgradnjo bolj pravične in poštene družbe za vse kot predokus nebeškega kraljestva, ki je v izgrajevanju že na tem svetu, če so v nas načela Jezusove blagovesti.

Menim, da ni treba sprejeti mnenja, da je družbeno prizadevanje, delovanje v združenjih, ki pospešujejo dobro mladih in družbe, nezdržljivo z evangeljskim predlogom. V očenašu je izražena ‚politika‘ bratstva in pravičnosti, so-

lidarnosti, odpuščanja, spoštovanja, enakosti in zaščite najbolj ranljivih. Ne moremo reči, da so različni načini, kako delati dobro, nezdržljivi. Dovolj je, da dobro upošteva osebo v njegovi celoti in vsako osebo, izogibajoč se diskriminacije in partikularizmov.

Ko so Jezusu predstavljali te, ki ,niso bili naši', je on odgovarjal s prištevanjem k svojim tistih, ki niso bili izrecno proti. Kdor ni proti nam, je z nami.

2.2 POŠTENI DRŽAVLJANI: Vzgajati naše mlade za državljanstvo in družbeno zavzetost

Morda gre za enega klišejev, na katerega se včasih opiramo, kadar se otepamo nadležnih vprašanj – kot na primer, ko trdimo, da se don Bosko ni vtikal v politiko, in razlagamo, da je bila njegova politika ,politika očenaša'. A je treba razložiti, o kakšni politiki govorimo.

O tem argumentu je vredno razpravljati in odkrivati, da vnašanje napotkov iz očenaša na področje politike ni nič drugega kot potrjevati človeško in evangeljsko prizadevanje za to, kar skrbi ljudi in določa njihovo življenje. Bolj kot za dajanje drugačnega pomena očenašu, ko ga zmanjšujemo na puhel spiritualizem in se za stvari ,tega sveta' ne zmenimo, gre za izhajanje iz Boga, ki želi dobro in srečo človeku, vsem svojim sinovom in hčeram.

Za naše današnje mlade, navajene na praktične reči, na neposredne rezultate, na takojšnji učinek njihovih dejanj, s težavami, s katerimi se srečujejo na svojih poteh ali v sprejemanju truda v sejanju in dolgega čakanja na sadove, se kaže *neodložljiva potreba* vzgajati jih za družbeno zavzetost, kar bo za mnoge lahko pot, ki jih pripelje v krščansko življenje.

Lahko bi rekli, da ni pristnega krščanskega življenja brez družbene zavzetosti oziroma brez pravičnosti in ljubezni, brez služenja drugim, zlasti najbolj potrebnim in krhkim, tistim ,brez glasu', zapuščenim in zavrženim, tako kot ne

obstaja dobri samarijan brez pobitega siromaka ali don Bosko brez ubogih fantov, zapuščenih in v nevarnosti.

Po drugi plati pa ne more obstajati pristna politika ali družbena dejavnost brez napredka (promocije) osebe. Družbena zavzetost in politična dejavnost morata biti izraz prednostnega mesta, ki ga ima človek in človeški napredek znotraj družbe.

Lahko da se ta dvojnost med potjo svetosti (duhovno življenje) in družbenim prizadevanjem (življenje državljan), kakor jo nekateri zelo poudarjajo, konkretizira, ko so cilji dostojanstvo dela in z njim kristjanova rast, vera iz del, prizadevanje za reveže ter družbena pravičnost kot izkušnja, povezana z evangelijem.

Družbena razsežnost izkušnji vere ni tuja in prav po družbenem prizadevanju se pogloblja presežna razsežnost slehernega človekovega delovanja. Papež Frančišek v dokumentu Kristus živi prikaže zanimiv uvid v sposobnost, ki jo imajo mladi za družbeno prizadevanje, in prijateljstvu z Jezusom pripiše to prizadevanje za polno življenje. To je pravicata pastoralna pobuda za nas vzgojitelje in evangelizatorje mladine.

»Želim te spodbuditi k tej zavezanosti, ker vem, da tvoje srce, mlado srce, želi zgraditi boljši svet. Spremljam svetovne novice in vidim toliko mladih na mnogih koncih sveta, ki so šli na ulice, da bi izrazili željo po pravičnejši in brat-ski civilizaciji. Mladi na ulici. Mladi, ki želijo biti nosilci sprememb. Prosim vas, ne dopustite, da bili drugi nosilci sprememb. Vi ste tisti, ki imate prihodnost. Po vas vstopa prihodnost na svet. Vas prosim, da ste tudi nosilci te spremembe: še naprej premagujte apatijo in ponujajte krščanski odgovor na družbeno in politično vznemirjenost, ki se pojavlja v raznih predelih sveta. Prosim vas, bodite ustvarjalci prihodnosti, začnite delati za boljši svet. Dragi mladi, prosim, ne glejte življenja z balkona, vstopite vanj. Jezus ni ostal na balkonu, vstopil je; ne ostajajte na balkonu, vstopite v življenje, kakor je storil Jezus.« Predvsem pa, tako ali drugače se bojujte za skupno dobro, bodite služabniki ubo-

gih, bodite nosilci revolucije usmiljene ljubezni in služenja, sposobni upreti se patologiji individualizma, potrošništva in plitkosti.«²⁶

2.3 POŠTENI DRŽAVLJANI: Vzgajati naše mlade za prizadevanje v politiki

»Družba, ki jo je imel v mislih don Bosko, je bila krščanska družba, postavljena na moralne in religiozne temelje. Danes se je pogled na družbo spremenil: živimo v sekularni družbi, oblikovani po načelih enakosti, svobode, soudeležbe, salezijanska vzgojna ponudba pa ohranja zmožnost oblikovanja državljana, ki se bo zavedal lastnih družbenih, poklicnih in političnih odgovornosti, ki bo zmožen zavzemati se za pravičnost in za pospeševanje skupnega dobra s posebno pozornostjo in dovezetnostjo za najbolj krhke in najbolj ranljive skupine. Zato je treba delati za spremembo meril in za pogled na življenje, za spodbujanje kulture drugega, za zmeren slog življenja, za nenehno držo zastonskosti, boja za pravičnost in dostojanstvo slehernega človeškega življenja.«²⁷

Dejstvo je, da danes mnogi sodobni družbenopolitični sistemi obvladujejo in si podrejajo državljanke bolj, kot moremo in bi hoteli verjeti, in jih pri tem ščitijo ‚pravila igre‘. Naša vzgojna okolja morajo pripravljati mlade, da bodo mogli odgovarjati na podobna vprašanja s političnim čutom in odgovorno državljanstvo udeležbo. Vprašujem se:

- Kako lahko pomagamo mladim pridobiti si znanje, sposobnosti, usposobljenost in potrebne držbe, da bodo lahko razvili učinkovito, svobodno in dosledno državljanstvo?
- Kako smo lahko kot salezijanska družina v našem času salezijansko soodgovorni državljanke?

²⁶ FRANČIŠEK, *Kristus živi*, 174.

²⁷ P. CHÁVEZ, *Atti del Congresso Internazionale sul Sistema Preventivo e Diritti Umani*, str. 82.

V krhki in razdrobljeni sedanjosti, kjer je politična razsežnost življenja pogosto videna v sožitju s korupcijo in pomanjkanjem etike, kjer je v veljavi tudi medla praksa, ki meri zlasti na individualizem, se moramo ponovno zavzeti za vzgojo naše mladine za ‚pošteno državljanstvo‘ na družbeno-političnem področju.

Med tolikerkimi politikami (ekonomsko, socialno, vzgojno, zdravstveno, mednarodno ...) lahko kot salezijanska družina izberemo politiko ‚očenaša‘, ‚našega vsakdanjega kruha‘, politiko ‚bosih nog‘, najbolj ubogih, ki so vedno med nami (Mr 14,7), potrebni prave politike pravičnosti in ljubezni. Hočemo in moramo še naprej biti na strani ‚politično nekorektnega‘, saj stopamo na stran tistih, ki nimajo glasu. Monsinjor Romero je dejal: »Politično razsežnost vere se da odkriti in se jo pravilno odkrije po stvarnem delovanju v prid ubogih (...), ko se uteleša v njihovem svetu, jim oznanja veselo vest, daje upanje, spodbuja tok osvobajanja, brani njihovo stvar in ima delež pri njihovi usodi«. ²⁸

Zato kot vzgojitelji, kristjani in kot don Boskova salezijanska družina danes si prizadevamo za politično delovanje, ki je družbeno: z dejanji, ki naj prispevajo k solidarnosti, človeškemu bratstvu, k pravemu srečevanju, ki sprejema in spoštuje drugega, k udejanjanju ‚Božjega kraljestva‘ tukaj in sedaj.

Vzgajati naše mlade s tem pogledom in s temi merili za politično udeleženo, usmerjano v skupno dobro, razlog zakaj smo, in smisel političnega življenja vključuje vzgojo z močnim prepričanjem o:

- dostojanstvu in človekove pravice z nenehnim iskanjem celostnega dobra skupnosti in posameznega človeka;
- varovanju in skrbi za presežno dostojanstvo človeka, ustvarjenega po Božji podobi;

²⁸ Msgr. O. ROMERO, Nagovor ob doktoratu honoris causa, ki mu ga je podelila Univerza v Leuvenu, 2. 2. 1980.

- pospeševanju trajnostnega in solidarnega celostnega razvoja vsega človeškega in vseh človeških bitij;
- globalizaciji ljubezni in solidarnosti, zlasti do najbolj ubogih, krhkih in izključenih nasproti velikanskemu mehurčku ravnodušnosti, izključevanja in sebičnosti;
- uresničevanju bratstva kot usmerjevalnem vodilu ekonomskega reda in razvoja vseh zmogljivosti ljudstev;
- razširjanju subsidiarnosti kot svobodne in odgovorne udeleženiosti temeljev demokratične družbe, v kateri imajo glas vsi in smejo sodelovati;
- skupnem namenu dobrin zemlje, kot kulturi srečanja in sodelovanja; tudi skrbi za skupni dom, z naravno in človeško ekologijo sobivanja, sozvočja ter sedanjega in prihodnjega blagostanja.

To zahteva od nas vzgojno delo, ki naj v vsakem človeku prebudi in goji človečnost, mu pomaga rasti v samozavedanju lastnega poklica, dostojanstva in usode; vzgojno delo tudi pri ,novih političnih generacijah', da se ne bi oddaljile od udeleženiosti pri javnem življenju, bile navdušene nad dobrim, karizmatično navzoče tam, kjer se sprejemajo odločitve glede prihodnosti.

Kakor pravi papež Frančišek: »Prihodnost človeštva ni samo v rokah politikov, velikih voditeljev, velikih podjetij. Res, njihova odgovornost je izjemna. A prihodnost je zlasti v rokah tistih, ki drugega prepoznajo kot ,ti', samega sebe pa kot del ,nas'.«²⁹ Del ,mi', ki hoče iti onkraj molčanja in ravnodušnosti, da bi vsi mi, državljani tega časa, lahko izpolnili svojo nalogo v skupnosti.

Ta pogled ni tuj temu, kar nas v biti opredeljuje kot salezijansko družino. Kot primer naj služi zapis iz konstitucij in splošnega pravilnika salezijancev, ko je rečeno, da »socialna razsežnost ljubezni spada k vzgoji osebe, družbeno in

²⁹ FRANČIŠEK, *Videosporočilo na TED*, 2017.

politično zavzete za pravičnost, za gradnjo bolj pravične in bolj humane družbe z odkrivanjem polnega evangeljskega navdihnjenja«. ³⁰ Podobno mnogi dokumenti različnih vej, ki so del naše velike družine.

Blaženi Albert Marvelli, oratorijanec iz Riminija, je bil zgled vsega tega. Zavzetost v politiki je čutil in živel kot služenje in izraz vere, živete v svetu, v ‚polisu‘, ko je skušal v svojem življenju utelešati ideale solidarnosti in pravičnosti, o katerih je Cerkev njegovega časa pridigala in jih je on poznal iz prebiranja socialnih okrožnic. Zanj je bila politika ljubezen, končno sosledje socialne ljubezni in orodje resnice. Na dan razglasitve za blaženega ga je sv. Janez Pavel II. v svoji homiliji takole predstavil: »V molitvi je iskal navdih tudi za delo v politiki, prepričan o potrebnosti živeti v polnosti kot Božji otroci v zgodovini in jo tako preobražati v zgodovino odrešenja.« Ta mladenič se je dal vzgajati v šoli družbeno-politične zavzetosti, da bi lahko izpeljal sintezo med vero in življenjem v prid preoblikovanja sveta. Albert je s svojim življenjem zelo dobro dojel, kaj pomeni služiti drugim kot državljan.

Prav zato je neodložljiva naloga napredovati v družbeno-politični in vzgojni izbiri. To pomeni, »da bomo vzgajali za družbeno in politično občutljivost, ki vodi k zastavljanju lastnega življenja kot poslanstvo za blagor družbene skupnosti, z nenehnim odnosom do neodtujljivih človeških in krščanskih vrednot«. ³¹

To je izziv za našo družbeno-politično vzgojo mladih generacij, v kateri moramo še zelo napredovati. »Biti pošten državljan danes za mladega človeka pomeni, da pospešuje dostojanstvo osebe in njenih pravic v vseh okoljih; da živi z velikodušnostjo v družini in se pripravlja, da bi jo oblikoval na temelju medsebojnega darovanja; da pospešuje

³⁰ Dikasterij za mladinsko pastoralo, *Referenčni okvir*, 153 (prim. K SDB 32 in SP SDB 22).

³¹ P. CHÁVEZ, GVS 415, *Kot don Bosko vzgojitelj (vezilo 2013)*.

solidarnost, posebno z najrevnejšimi; da opravlja lastno delo s poštenostjo in poklicno usposobljenostjo; da pospešuje pravičnost, mir in skupno dobro v politiki; da spoštuje stvarstvo in pospešuje kulturo.«³²

Vzgoja ima že sama v sebi politično razsežnost: vzgojno delovanje je način poseganja v svet. To namiguje na še večjo skrb za politično razsežnost vzgoje, državljanstva, zavzetost v družbi, za družine naših mladih in z njimi samimi.

To je danes in bo vedno velik izziv za nas kot vzgojitelje – oblikovati stvarnost, ki bo postavljala nove etične standarde. Ne moremo biti zadovoljni s tem, da naše vzgojne ustanove izoblikujejo diplomante, ne pa za spremembe zavzete državljane, kritične do raznih stvarnosti, izvedene ne le zaradi prejetega izobraževanja, ampak tako, da bodo sposobni preoblikovati stvarnost samo kot dejavniki sprememb in izboljšav, da bodo upanje in prenovitelji sveta ekonomije, politike, vzgoje, dela, družbene zavzetosti, medijev ... da bodo protagonisti skupnega dobra in novega dejavnega državljanstva. Kot salezijanska družina moramo kot posvečeni in laiški vzgojitelji še naprej s prepričanostjo stopati po tej poti, sejati seme, ki se bo skozi čas razraslo in postalo drža in slog življenja.

2.4 POŠTENI DRŽAVLJANI: Vzgajati naše mlade za poštenost in zakonitost

Nekaterih vprašanj preprosto ne moremo obiti v razmisleku o vzgoji in pri spremljanju naše mladine, ko jih oblikujemo v poštene državljane, če naj bodo sposobni upreti se skušnjavam tega, kar je lahkó, služenja denarja brez napa in strokovnosti.

— Kako lahko pomagamo odraščajočim in mladim, s kate-

³² Dikasterij za mladinsko pastoralo, *Referenčni okvir*, 107 (prim. 23. VZ, št. 178).

rimi se srečujemo vsak dan, da bodo sprejemali odločitve in se soočali s težavami v svojem življenju v resnici in poštenosti?

- Kako lahko omogočamo doživetja, ki jim bodo pomagala pridobiti vero vase in hkrati prepoznati poštenost ravnanj?

Morali bi biti sposobni vzgajati za resnico, ki osvobaja, za lepoto razvidnosti (transparentnosti), brez dvojnosti življenja in samoprevare, brez popuščanja oblikam sužnosti, ki tlači, ali odgovorov brez etike, ki človeka izčrpavajo od znotraj. Jezus je svoje oznanjevanje živel pošteno in razvidno: zapornikom je vračal prostost, slepim vid, stiskanim svobodo in razglašal leto Gospodove milosti (prim. Lk 4,18–19); svojim je umil noge kot zgled služenja drugim, živel iz »neizmerljivega bogastva« ljubezni in resnice, za kar je pred vsemi plačal s smrtjo na križu. Na lastnem telesu je trpel strukturno nepravico, ki kvari zaradi sebičnosti, avtoreferenčnosti, iskanje lastnih interesov in laž, ki, če je velikokrat ponovljena, postane ‚resnica‘ vse do ubijanja.

Kot vzgojitelji moramo udejanjati in omogočati poštenost in zakonitost. Kako? S preventivnostjo. Dandanes nemalokrat poslušamo ‚petje siren‘, ki kot nekaj najbolj naravnega predlagajo doseganje vsega z lahkoto, po poteh, ki spridijo notranjost osebe in prizadenejo njeno integriteto, moč, resničnost tega, kar je. »Družba v svoji celovitosti ima za nalogo dejansko prizadevanje za zoperstavljanje raku korupcije v njegovih najrazličnejših oblikah. (...) Korupcija je ena od najbolj parajočih ran družbenega tkiva, saj ga globoko rani tako na etični kot ekonomski ravni: s slepilom o hitrih in lahkih zaslužkih v resnici obuboža vse, ker krni zaupanje, preglednost in zanesljivost znotraj sistema.«³³

Kaj kot vzgojitelji storimo za preventivno utrjevanje prepričanja pri naši mladini o tem, da je treba biti pošten?

³³ FRANČIŠEK, *Udienza ai Funzionari della Corte dei Conti*, Città del Vaticano, 18. 03. 2019.

Kakšne zglede, ideje in vsebine prenašamo mladini in njihovim družinam, da ne bi kot normalno sprejemali tega, kar je krivično, laž, hinavščina in svoje koristi za vsako ceno?

Kaj z vzgojo in evangeljskimi vrednotami izgrajujemo na bistveno človeških ravneh, kot je vest, zmožnost razsodnosti, odkrivanje resnice, pristnost in pravičnost?

Korupcija je proces umiranja, ki je dobila domovinsko pravico v mnogih družbenih okoljih in je res pravo zlo in velik greh (o katerem pa se ne govori), tudi če na vsak način ne more zamegliti upanja, ki ga prinaša Jezus Kristus. Upanja, ki ga moramo zasejati v srce vsakogar od naših mladih. Vedoč, da so šole in mladinske organizacije vedno orodje državljanske vzgoje, je življenjskega pomena za vsakogar, ki se ukvarja z vzgojo in družbo, da *se vpraša, kakšen tip državljan predpostavljajo naši vzgojni programi*. Danes so vzgojitelji pod velikim pritiskom, naj vzgojo in poučevanje skrčijo na usvajanje snovi in pripravo na izpite.

Drago bi mi bilo predstavljati si, da velika večina vzgojiteljev, vsaj teh v okolju salezijanske družine, verjame, da omogočajo šole poleg tega, da otroke naučijo brati in pisati, reševati matematične probleme ter razumeti naravoslovje in zgodovino, tudi pogled na svet in so pomembno in močno orodje, ki naši družbi daje obliko z namenom spreminjati jo na bolje. Pomembno je naučiti mladino, da si zastavlja vprašanja, da se postavi v razpravo in da se v njej sooča s tem, kar nam predstavljajo kot ideale življenja; da poudari svoja stališča in poglede; da presoja svoje okolje in posebne okoliščine življenja, svojo preteklost in sen prihodnosti; da se ima za državljan, ki so dejavni, razpoložljivi, sposobni, kritični in dobro opremljeni za vpliv v javnem življenju.

Vzgajati pomeni vse to. »Vzgajati pomeni pomagati posameznikom, da najdejo sami sebe, spremljati jih s potrpežljivostjo na poti ponovnega pridobivanja vrednot in zaupanja vase; vsebuje obnovo razlogov za življenje z odkri-

vanjem lepote življenja. Vzgajati pomeni tudi obnoviti sposobnost za dialog, pa tudi za bogato ponudbo zanimanja, ki je čvrsto zasidrana v tistem, kar je temeljno; vključevati mlade v izkušnje, ki jim pomagajo dojeti smisel vsakdanjega truda; ponuditi osnovna sredstva, da bi si zaslužili za življenje in jih usposobiti, da bi ravnali kot odgovorni ljudje v vsaki okoliščini. Vzgajanje zahteva spoznavanje socialnih vprašanj mladih v našem času.«³⁴

2.5 POŠTENI DRŽAVLJANI, dovzetni in soodgovorni v svetu pretočnosti in migracij

Dovolite mi, da za ponazoritev tega, kar želim zagovarjati, omenim to, kar sem v teh letih sam doživljal pri raznih obiskih. Občudoval sem izjemno ustvarjalnost v prizadevanju svojih sobratov in salezijanske družine, da so znali odgovarjati na presunljiv pojav današnjega časa, na migracije ljudi. To sem ugotavljal v Kakumi v begunskem taborišču na severu Kenije, ki gosti 190.000 ljudi. Moji sobratje salezijanci so edina pooblaščenca ustanova, ki lahko živi znotraj taborišča, in celostno poskrbijo za mlade prišleke iz raznih delov Afrike, pretežno iz Južnega Sudana in Somalije, zlasti s poklicnim izobraževanjem, oratorijem in mladinskim centrom ter vzgojno-pastoralnimi dejavnostmi. To sem opazil tudi v pomenljivi salezijanski navzočnosti v Tijuana v Mehiki. Na tej mejni črti med ekonomskim jugom in severom sveta z jedilno mizo in mrežo oratorijev odgovarjajo na potrebe stotine mladih iskalcev prihodnosti, so ob njih ter preprečujejo nevarnost nasilja in droge tako, da jim omogočajo vzgojno okolje. Tudi v naši skupnosti Srca Jezusovega v Rimu imamo majhen in živahen mladinski center, ki ga obiskujejo študenti in prostovoljci, ki v oratorijskem okolju sprejemajo mlade migrante in begunce iz raznih delov sveta. Po celem svetu, kjer je naša salezijanska družina

³⁴ Dikasterij za mladinsko pastoralo, *Referenčni okvir*, 93.

na, bi lahko šli takole in povsod našli ustvarjalen odziv na potrebe mladih migrantov, saj je takšna dovzetnost za to zapisana v samem salezijanskem DNK. Brez strahu, da bi se zmotil, lahko zatrdim, da **smo sinovi in hčere emigranta, ki je sprejemal emigrante, in pošiljal svoje sinove misijonarje, da so poskrbeli za emigrante.**

Pojav

Migrantski pojav danes vključuje čez **1000 milijonov ljudi**. V vseh časih je to največji pretok ljudi; preoblikoval se je v strukturalno stvarnost sodobnih družb in je vedno bolj zapletena stvarnost s socialnega, kulturnega in verskega vidika in se poslabšuje zaradi obstoja nereguliranih migracij. Različni so razlogi za ta pojav: od planetarne družbene in ekonomske nesomernosti (*asimetrije*) do političnih in družbenih kriz, ki preraščajo v oborožene spopade, ter etnična in verska preganjanja, pa vse do selitev zaradi podnebnih razlogov, kot je ‚opuščavljenje‘ oz. širjenje puščav (angl. *desertification*) na raznih koncih planeta, pa tudi velika lahkota in zmožnost komunikacije in mobilnosti danes.

Po podatkih Združenih narodov je **danes mednarodnih migrantov 271,6 milijonov**, kar je okoli 3,5 odstotkov svetovne populacije. Med temi jih je 39 milijonov mlajših od 18 let. Notranja migracija (znotraj kakega naroda) je bila leta 2009 po podatkih ocenjena na 790 milijonov ljudi.

Posebno poglavje in še bolj dramatično pa je tisto o **70,8 milijona ljudeh, ki so v migracijo prisiljeni**: 41,3 milijonov ljudi je moralo zaradi vojnih spopadov zapustiti svoje domovanje in oditi v druge kraje v državi. Tistih, ki svojo državo zapustijo, je 25,9 milijonov beguncev, več kot 3,5 milijonov jih prosi za azil. To so podatki OZN, čeprav so številke lahko še višje. Polovica teh v to prisiljenih migrantov je mlajših od 18 let. Izračuni so pokazali na 111.000 mladoletnih brez družine, brez spremstva. Vedno več beguncev živi v mestih (61 %) in so tako bolj nevidni.

Don Bosko

Za našo redovno družino pojav migracij ni kaka karizmatična noviteta. Že sam don Bosko je emigriral iz spokojnosti in trpkosti kmečkega okolja Becchija v Chieri in pozneje v kontroveržno mesto Turin. Don Bosko se je že od samega začetka spopadal s to stvarnostjo. Prvi fantje, ki jih je sprejel v svoj oratorij, so bili sezonski ali trajni emigranti, izhajajoči iz kmečkega okolja, iskalci dela v piemontskem glavnem mestu; mladi tujci, ki niso govorili ne italijansko ne piemontsko. V nekem pogovoru z nekaterimi turinskimi župniki, ki so tožili, da don Bosko jemlje fante iz njihovih župnij, je svetnik dejal, da so tujci:

»Skoraj vsi so tujci, ki so zapuščeni od staršev v tem mestu, ali pa so prišli sem, da bi iskali delo, vendar ga niso našli. Tisti, ki redno obiskujejo moje shode, so iz Savoje, Švice, doline Aoste, *Bielle, Novare in Lombardije*. [...] *Oddaljenost od domovine, različna narečja, negotovo stalno bivališče in nepoznavanje krajev otežujejo, da ne rečem, onemogočajo, da bi šli v župnije.*«³⁵

Salezijanska misijonska zgodba se začne s pozornostjo do italijanskih imigrantov v Argentino. Takole je don Bosko opominjal prvo misijonsko odpravo leta 1875:

»Pojdite in poiščite te naše brate, ki jih je nesreča in revščina zanesla v daljne dežele, in dajte jim spoznati, kako veliko je Božje usmiljenje, ki vas pošilja k njim zato, da jim pomagata in storite dobro njihovim dušam.«³⁶

Salezijanska družba je v času vrhovnih predstojnikov Rua in Albere utrdila svojo pozornost do italijanskih emigrantov, pa tudi poljskih in nemških. Pomislimo le na velikansko opravljeno delo med emigranti; že v letu 1904 so

³⁵ JANEZ BOSKO, *Spomini Oratorija sv. Frančiška Saleškega* (prev. A. S. Snoj), Salve, Ljubljana 1996, poglavje 19.

³⁶ E. CERIA, *Biografski spomini sv. Janeza Boska*, 11. zv., Salve, Ljubljana 2018, str. 242.

samo v Ameriki salezijanci oskrbovali 450.000 imigrantov.³⁷ Z Ruom je bila vzpostavljena celo ‚**Salezijanska komisija za emigracijo**‘, in je bila dejavna več let. Bilo je opravljeno veliko delo v prid emigrantov, pa naj bo to za evropske emigrante v Ameriki, Afriki, na Bližnjem vzhodu ali pa v sami Evropi, kot tudi v prid emigrantov, ki so v času komunističnega režima iz Vzhodne Evrope bežali v Zahodno.

Potemtakem je bil migrantski pojav tako ali drugače vedno del naše salezijanske stvarnosti. Izziv migracij mladih ljudi je danes še veliko širši in večplasten zaradi njegove kulturne, družbene in verske razsežnosti, kot tudi zaradi velikega demografskega vpliva ter novih vidikov, povezanih s tehniko informiranja, globalizacije in dostopnosti transporta. Pred takšno stvarnostjo je **pastorala občestva** (bolj vključujoča in združevalna) danes bolj potrebna kot tista tradicionalna, etnično-narodnostna, s pozornostjo do rojakov. Tudi mi smo pred novimi in dramatičnimi pojavi, kot so begunski, mladoletni brez spremstva in trgovina z ljudmi. Vse to naši salezijanski družini postavlja velikanske izzive na tej novi ‚mladinski celinī‘ 21. stoletja.

Vizija prihodnosti

Na vprašanje, kakšne mlade danes srečujemo po svetu, nas ti milijoni mladih, prisiljenih v migracijo, zagotovo interpelirajo. Gre za stvarnost, ki poleg tega, da v izrednih okoliščinah naše navzočnosti postavlja na mejna območja, večji del ustanov don Boskove salezijanske družine **v svoje okolje sprejema** stotine tisočev otrok, odraščajočih in mladih migrantov prve ali druge generacije, ki se umirjeno vključujejo v naše vzgojne skupnosti. To dragoceno delo, navadno zelo tiho in diskretno, daje znatno pomoč mladim, ki se selijo, jim daje zatočišče in jim pomaga pri naravni integraciji v civilno družbo in včasih tudi v Cerkev.

³⁷ F. MOTTO, *Bosco (Don) Giovanni e la missione dei Salesiani per i migranti*, v: BATTISTELLA G. (a cura di), *Migrazioni. Dizionario Socio-Pastorale*, Cinisello Balsamo (Milano) 2010, 62.

To svoje delovanje v tem zahtevnem svetu pretočnosti ljudi moramo uresničevati začeniši pri naši karizmatični istovetnosti:

- Usmerjajmo se zlasti k otrokom, odraščajočim in mladini ter jim omogočamo vzgojno-pastoralne poti, ki imajo določeno globino.
- Ohranjajmo svoj vzgojno-evangelizacijski pristop in se izogibajmo temu, da bi se nas dalo skrčiti na preprosto NVO (nevladno organizacijo). Subjekt poslanstva je zaupan vzgojni skupnosti v prepletenosti življenja med posvečenimi in večimi laiki za to zahtevno poslanstvo.
- V zagovarjanju ‚vzgojne navzočnosti‘, s katero se lahko, kolikor je le mogoče, vključujemo v geografski in bivanjski prostor naših naslovnikov.
- Glede na to, da smo vzgojitelji in prijatelji, smo z njimi ne le kot preprosto humanitarni delavci, ki jim delajo usluge, ampak kot vzgojitelji in pastirji.
- Ker merimo na ‚preventivnost‘, omogočamo tem mladim napredovanje za usposobljenost v njihovem kulturnem okolju, da se bodo vanj lahko dostojanstveno vključevali, ne da bi jim bilo treba iz njega bežati. Vsak mlad človek ima pravico do tega, da mu ni treba emigrirati.
- Z našo vse bolj koordinirano, bolj institucionalizirano, bolj vidno in profesionalno navzočnostjo. Za salezijansko družino je to velika priložnost poseganja, kjer vsaka veja lahko da na voljo svoje darove za poslanstvo. Misijskarsko prostovoljstvo in salezijansko mladinsko gibanje ima v današnji pretočnosti mladine³⁸ izjemno veliko področje delovanja.

Ta celina v premikanju nas v 21. stoletju na vso moč izziva, da bi njihov obstoj bil za nas pravi vir pastoralne, karizmatične in poklicne preнове.

³⁸ Težko je najti ustrezen in hkrati poveden izraz. Italijanski *gioventù in movimento* oz. angl. *Youth on the move* bi slovenski dobesedni lahko bil *mladina v gibanju, premikanju* ali celo *v obtoku* ... (op. prev.).

2.6 POŠTENI DRŽAVLJANI, ki poskrbijo za skupni dom, kar od nas pričakujejo mladi

Zavzemanje za skupni dom (ekološki pogled, zarisan v *Laudato si'*) ni še ena naloga več: je obzorje, ki v celoti v prve vrste kliče našo kulturo, vero, slog življenja, poslanstvo, vzgojo in evangelizacijo. Poleg tega nam ekologija govori o celostni vzgojni ponudbi (v njenih človeških in duhovnih vrednotah).

Ko govorimo o skrbi za naš skupni dom oz. o skrbi za Stvarstvo, nismo pred mogočo izbiro, ampak pred bistvenim vprašanjem pravičnosti, saj zemlja, ki smo jo prejeli, pripada tudi tistim, ki pridejo za nami. Okolje je posojilo, ki ga dobi vsaka generacija, in ga mora izročiti naslednjim.

Nekaj pastoralnih pobud

Ekološko spreobrnjenje

Prvi predlog se tiče spremembe miselnosti in pogleda na stvarnost. Papež Frančišek nas vabi k ozaveščanju, »upati si to, kar se dogaja po svetu, preoblikovati v osebno trpljenje in tako prepoznati, kaj lahko prispeva vsak izmed nas«. ³⁹ Zato si moramo usvojiti korenito novo duhovnost, duhovnost, v kateri bo naše prizadevanje za skrb za zemljo zavzeto in učinkovito tako, da bo izzvalo pravo ekološko spreobrnjenje.

Iti moramo k etičnim in duhovnim koreninam okoljskih problemov, ki nam kažejo, naj rešitve ne iščemo le z uporabo tehnik, ampak se kot človeška bitja spreminjajmo. Vsakdo mora preiti od porabe k žrtvi, od požrešnosti k velikodušnosti, od razmetavanja k zmožnosti deliti, od ,tega, kar hočem jaz', do ,tega, kar potrebuje Božji svet'.

³⁹ FRANČIŠEK, *Hvaljen, moj Gospod*, 19.

Stati ob strani protagonizmu mladih v skrbi za skupni dom

Zelo verjetno je – in kar si nihče ne bi mogel predstavljati, še najmanj ‚veliki in mogočni‘ tega sveta – da lahko največja reakcija prihaja od mladih in od gibanja skorajda svetovnih razsežnosti. Mladi po svetu so v ekoloških temah zelo izvedeni in za ohranjanje skupnega doma udeležujejo aktivno državljanstvo.

- Greta Thunberg, mlada, šestnajstletna švedska aktivistka, je svetovnim voditeljem, ki so bili leta 2019 v New Yorku zbrani na OZN na vrhu o podnebjju, povedala: S svojimi puhlimi besedami ste mi ugrabili sanje in otroštvo. Smo pred množičnim uničenjem vsega, in vse, o čemer se sme govoriti, je denar in pravljičice o večni ekonomski rasti. Kako si upate! Slepote nas. Mladi vendarle začenejajo razumevati vaše izdajstvo.⁴⁰
- Te močne besede izzivajo voditelje in spreminjajo pogled odraslih ter usmerjajo široko gibanje mladih za rešitev skupnega doma. »Generacija *Laudato si*« je konkreten izraz tega. Kot tudi ‚Področje mladih‘ pri Svetovnem katoliškem gibanju za podnebje, mednarodna mreža več kot 800 katoliških organizacij. Zdaj se mobilizirajo za podnebno pravičnost in zahtevajo od Cerkve in sveta, da se zgane. Salezijansko družino kot dejavni člani te mednarodne mreže predstavljata ‚Don Bosco Green Alliance‘ in ‚Salezijansko mladinsko gibanje‘.
- Kot vzgojitelji mladine ne spremljamo samo tistih, ki so si že obuli čevlje, ampak tudi tiste, ki so še zleknjeni na kavču pred oknom ali zaslonom. Hkrati dobro vemo, da mladi sami zelo dobro nagovarjajo svoje vrstnike in jim obuvajo čevlje.⁴¹

⁴⁰ Glej #FridaysForFuture in #Climatestrike.

⁴¹ FRANČIŠEK, *Nagovor mladim na apostolskem potovanju v Čile*, 17. januar 2018.

Naproti človeški ekologiji

Okoljska ekologija nas sama po sebi sili k razmisleku o celostni ekologiji. Od sedemdesetih let prejšnjega stoletja, od papeža Pavla VI. do papežev, ki so si sledili, so vsi poudarjali ta vidik. Izraz ‚humana ekologija‘ je vpeljal sv. Janez Pavel II. v svoji okrožnici *Centesimus Annus*.⁴² Ob povzemanju te besede papež Frančišek zapiše: »Uničevanje človekovega okolja je nekaj zelo resnega najprej zato, ker je Bog zemljo izročil človeku, pa tudi zato, ker je življenje samo dar, ki ga je treba varovati pred različnimi oblikami uničevanja.«⁴³

Vzgojno in kulturno delo

- Pred ekološko krizo je sv. Janez Pavel II. govoril o potrebnosti in nujnosti⁴⁴ velikega vzgojnega in kulturnega delovanja.
- Naše vzgojne ponudbe v skrbi za skupni dom predvidevajo tri faze: informirati, vzgajati, kulturno delovati.⁴⁵
- V povezavi s pojavom porabništva moramo mlade opozarjati na tri načela: zmanjšati, ponovno uporabiti, reciklirati.
- Dobro vemo, da so ekološke teme posledica nepravilnih struktur. Za spoprijemanje z njimi potrebujemo krepostne strukture milosti, sprave, ozdravljenja in ekologije okolja, človeka, družbe in celostne ekologije.⁴⁶ Kot

⁴² JOSHROM ISAAC KUREETHADAM, *I dieci comandamenti verdi*. Elledici, Torino 2016, 142.

⁴³ FRANČIŠEK, *Hvaljen, moj Gospod*, 5.

⁴⁴ *Centesimus Annus*, 36.

⁴⁵ ALDO CODA NEGOZIO, GUGLIELMO ALDO ELLENA, *Gestire il pianeta terra*, Società editrice internazionale, Torino 1995, P. XI.

⁴⁶ TEBALDO VINCIGUERRA, ‚Ecologia‘, Note di pastorale giovanile, str. 74.

vzgojitelji moramo mladim predstaviti te strukture.

- Za ubiranje poti, ki vodijo k ekološkemu državljanstvu, je potreben temeljni razmislek, ki je zelo blizu naši salezijanski dovzetnosti. Na primer, naš sobrat Joshtrom Isaac Kureethadam deluje v dikasteriju Cerkev, ki se ukvarja s tem vidikom. V svoji knjigi *Deset zelenih zapovedi (I Dieci Comandamenti Verdi)* so namigi, kako pri mladih vzbujati dovzetnost za stvarstvo, kako sanjati in uresničevati to, česar naše vlade nočejo vzeti resno zaradi ekonomskih in drugih razlogov.

2.7 V obrambi človekovih pravic in zlasti pravic otrok

Čutim nujnost za močno spodbudo naši družini, po kateri se bomo danes in jutri razlikovali pri ščitenju vsakega otroka. Bistvo sporočila, ki ga želim podati, je tule:

- Namen, zakaj nas je v don Bosku Sveti Duh obudil v življenje kot salezijansko družino, je ta, da darujemo svoje življenje za otroke, mladino, fante in dekleta tega sveta ter pri tem postavljamo na prvo mesto zlasti najbolj nezaščitene, tiste v največji potrebi, najbolj krhke, najbolj revne.
- Za to moramo biti izvedeni na področju obrambe vseh človekovih pravic, zlasti pravic otrok, in *prositi za odpuščanje vse do solz, če kdaj kdo ni tako ravnal*. Pri nobeni zlorabi ne moremo biti pajdaši, s čimer razumemo zlorabo »ekonomske in spolne moči in moči vesti« – kakor je to bilo opredeljeno na sinodi o *mladih, veri in poklicnem razločevanju*.⁴⁷

Kot don Boskova družina smo del vseh naporov, s katerimi si Cerkev prizadeva za blagor človekovih pravic. Kot vemo, je govorica o pravicah v Cerkev vstopila z razvojem socialne doktrine. Cerkev v moči evangelija, ki ji je zaupan,

⁴⁷ Škofovska sinoda, *n.d.*, Sklepni dokument, 30.

razglaša človekove pravice, priznava in ceni dinamiko, po kateri danes te pravice povsod spodbujajo.

Medtem ko civilna družba deluje na različne načine za obrambo človekovih pravic, smo mi kot don Boskova salezijanska družina, tako kot Cerkev, danes pozvani, da se spomnimo objektivne razsežnosti človekovih pravic, utemeljenih na priznanju »prirojenega človeškega dostojanstva vseh članov človeške družbe in njihovih enakih in neodtujljivih pravic temelj svobode, pravičnosti in miru na svetu«. ⁴⁸ Zunaj takšnega gledanja se vzpostavlja kratak stik pravic, ki spodbuja »globalizacijo ravnodušnosti, ki se rojeva v sebičnosti, sad razumevanja človeka kot nezmožnega sprejemanja resnice in živeti pristno družbeno razsežnost«. ⁴⁹ Sodobna skušnjava je v poudarjanju besede ‚pravice‘ in opuščanju pomembnejše od te, ‚človekove‘. Če pravice izgubijo svojo povezavo s človeštvom, so le še izraz interesnih skupin.

- Za don Boska odrinjen otrok ni pasiven prejemnik pomoči, preprost naslovnik, kateremu je treba ponuditi asistenco ali delati usluge. Don Bosko izpostavlja nov pogled na odrinjenega otroka: vzgojni odnos med vzgajancem in vzgojiteljem, ki prehiteva pogled na otroka kot subjekt pravic, ki jih je Newyorška konvencija prvič zapisala pred tridesetimi leti, 20. novembra 1989, kot orodje mednarodne prava, ki danes zavezuje 193 držav.
- Otrokove pravice in preventivni sistem imata skupno nekaj temeljnih načel. Oba merita na isti cilj, to je, celostni razvoj in popoln blagor otrok. Tako otrokove pravice kakor preventivni sistem imata nekaj nalog pri uresničevanju ciljev v blagor otrok. Te naloge vsebujejo celostno skrb za osebe, oblikovanje odgovornega osebja, ustvarjanje zdravega okolja, razvoj smernic za pozitivno disciplino in oblikovanje protokolov za zaščito otrok.

⁴⁸ Splošna deklaracija človekovih pravic, 10. 12. 1943, preambula.

⁴⁹ FRANČIŠEK, *Nagovor v Svetu Evrope*, Strasbourg, 25. november 2014.

Za zaščito otrokovih pravic

1. Od 21. do 24. februarja 2019 je potekal vrh katoliških škofovskih konferenc s temo ‚Zaščita mladoletnih v Cerkvi‘. Sodelovalo je 190 cerkvenih voditeljev in 140 predsednikov škofovskih konferenc. Na srečanju je papež Frančišek dejal, da moramo *v poslušnosti Svetemu duhu prisluhniti krikom malih, ki terjajo pravico*. Dobro vemo, da vsak škandal lahko otemni luč evangelija,⁵⁰ ter zloraba moči in vesti naredita veliko zla in sta zelo nevarni.

2. Ne moremo govoriti o otrokovih pravicah, ne da bi se nanašali na *Konvencijo o otrokovih pravicah* Združenih narodov, ki kot otroka opredeli vsako človeško bitje pod 18. letom starosti ter daje standard za skrb in zaščito, identifikiranje, vodenje postopkov, poročanje. Poudari štiri vidike pravic otrok: udeležnost otrok pri odločitvah, ki se jih tičejo; zaščita otrok pred diskriminacijo in vsemi oblikami zanemarjenosti in izkoriščanja; preprečevanje škode in pomoč otrokom pri njihovih temeljnih potrebah.

3. V našem Vzgojno-pastoralnem načrtu je poslušati otroke pomembno, kakor je na sinodi tudi večkrat poudarjeno.⁵¹ To odpira pot za polno soudeležnost. Ta pa prispeva k osebni razvoju, prinaša boljše odločitve in rezultate, služi zaščiti otrok, prispeva k soudeležnosti in razvoju civilne družbe, k toleranci in spoštovanju do drugih in utrjuje odgovornost.

4. *Poznanje in poglobljen razmislek o pravicah otrok*: veliko je objavljenih dokumentov in deklaracij o človekovih pravicah in zlasti o pravicah otrok. Nekateri so na cerkveni in globalni ravni, drugi na regionalni ali se navezujejo na specifično tematiko.⁵² Nepoznanje teh dokumentov nam

⁵⁰ BENEDIKT XVI., *Pastoralno pismo svetega očeta irskim katoličanom* (marec 2010).

⁵¹ Škofovska sinoda, *n.d.*, 6.

⁵² Motu Proprio, On the protection of minors and Vulnerable Persons, issued on 29, March, 2019 - Council of the Baltic Sea States

bo zagotovo onemogočalo, da bi bili učinkoviti vzgojitelji. Zato jih moramo proučevati do obisti in jih razširjati po naših stvarnostih.

5. *Delovati v mreži z drugimi agencijami:* pri delu za zaščito in promocijo otrokovih pravic nam je potrebno delo v mreži z mnogimi drugimi agencijami, ki delujejo po načelu pristopa, utemeljenega na pravu. Veliko jih je, tako vladnih kot nevladnih. V nekaterih inšpektorijah so salezijanci člani ‚Sveta za pravice otrok‘ (Juvenile Justice Board), po katerem lahko branijo in ščitijo pravice otrok. Potem so salezijanci, ki so odvetniki in branijo pravice otrok na sodišču in se tam potegujejo za njihovo pravico. To je odlična platforma za razširjanje evangelijskih vrednot na sekularnem področju.

6. ‚Sistem zaščite otroštva‘ je UNICEF zaščitil kot »skupen zakonov, politik, regulativ in potrebnih služb na vseh socialnih področjih za preventivo in kot odgovor na tveganje, povezano z zaščito«. Toliko naših ustanov je v celoti namenjenih za socialne usluge in centre za mlade v težavah. To mora biti še naprej ‚majhen, toda velik‘ prispevek naše salezijanske družine.

7. Nepredstavljivo je, da v ustanovah naše družine ne bi bilo ‚Etičnega kodeksa‘, ki zelo jasno določa, kaj se od vseh pričakuje, od posvečenih, od laičkih vzgojiteljev, in tudi določa, kaj pomeni težko kršitev samega Etičnega kodeksa.

8. Končno, čeprav gre za temeljni vidik za nas kot posvečene osebe, to, kar moramo utrjevati, je naš osebni in skupnostni odnos s Kristusom. Njegova družba bi nas morala navdihovati za še več dela za zaščito otrok in mladoletnih, ki jih on tako ljubi in jih je pokazal kot vzor, kako biti učenec.

Secretariat, Guidelines: promoting the human rights and the best interests of the child in transnational child protection cases, Sweden: 2015. - RACHEL HODGKIN and PETER NEWELL, Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child, UNICEF, 2007.

Preventivni sistem in človekove pravice: dva predloga

Skupaj delamo veliko dobrega in lepega za promocijo človekovih pravic. Da bi pa bili v tem poslanstvu bolj učinkoviti, moramo spremeniti strategijo v našem načinu razmišljanja in delovanja. Postati moramo don Boskova družina, ki podpira socialno razsežnost ljubezni⁵³ in promovira človekove pravice z ustvarjalno uporabo preventivnega sistema. To je potrebna sprememba paradigme.

1. *Preiti od pogleda na preventivni sistem preprosto kot alternativo represivnemu sistemu in ga videti kot čudovito orodje za promocijo človekovih pravic.* Doslej smo bili navajeni obravnavati preventivni sistem kot vzgojni sistem, ki je drugačen od represivnega. Nismo pa v njem videli potenciala v zadevi človekovih pravic. Proučevati in izdelati moramo njegovo notranjo moč za pospeševanje človekovih pravic in ga za to tudi uporabiti.

2. *Preiti od oblikovanja zakona, ki upošteva državljana, do pravic, ki jih zahtevajo državljanji:* vedno smo se sklicevali na enega od ciljev vzgoje, ki je v oblikovanju poštenih državljanov, in razumeli smo, da to pomeni vzgajati državljanje, ki bodo spoštovali zakone. V prihodnosti v vse bolj večplastnem svetu to ne bo dovolj. Mlade moramo vzgajati, da bodo zahtevali svoje pravice; kajti če pravice niso zahtevane, je zelo verjetno, da bodo nepriznane.⁵⁴

⁵³ GC XXIII, nos. 204, 209, 212.

⁵⁴ JOSE KUTTIANIMATTATHIL, 'Don Bosco's Educative Method and the tenets of the Universal Declaration of Human Rights', v: CHARLES MARIA, PALLITHANAM THOMAS, DÖRRICH HANS-JÜRGEN, REIFELD HELMUT, *In Defence of the Young*. New Delhi 2010.

ZADNJA BESEDA: Prisluhnimu don Bosku samemu, ko govori o politiki

To dolgo razpravo, v kateri sem nakazal različne vidike, ki jih imam za zelo pomembne in zelo aktualne, končujem z besedo, ki prihaja od samega don Boska. Izmed mnogih tovrstnih navedkov sem izbral nagovor nekdanjim gojen-
cem oratorija, ki so se 15. julija 1883 zbrali pri njem, da bi ga spet videli in z njim praznovali. Neverjetno, v dobršnem delu govora se don Bosko navezuje na politiko. Menim, da je zelo prosvetljeno in v sozvočju s tem, kar sem povedal na teh straneh. Takole pove:

»Poleg pomoči iz nebes je to, kar nam pomaga in nam bo pomagalo pri opravljanju dobrega, narava sama naše ustanove. Namen, za katerega si prizadevamo, je dobro viden vsem; niti tisti niso izključeni, ki glede vere ne gledajo enako kot mi. Če nam kdo nasprotuje, je treba reči, ali nas ne pozna ali pa ne ve, kaj počnemo. Javno izobraževanje, moralna vzgoja zapuščene mladine ali tiste, ki je v nevarnosti, da bi jo odtegnili brezdelju, slabim dejanjem, nečasti in morda celo ječi, vidite torej, kam meri naša ustanova. Kateri razumen človek ali katera oblast bi jo hotela zatreti?

Kot veste, sem bil pred kratkim v Parizu, govoril sem v raznih cerkvah in predstavljal zadevo naših ustanov in, odkrito recimo, prosjačil za denarce, s katerimi bomo lahko priskrbeli kruh in mineštro za naše fante, ki nikoli ne izgubijo teka. Dobro, med poslušalci so bili takšni, ki so prišli tja samo zato, da bi spoznali don Boskove politične ideje; nekateri so mislili, da sem prišel v Pariz zato, da bi spodbudil revolucijo, drugi, da bi pridobili privrženca za svojo stranko in tako naprej. Tam so bili tudi dobrohotni ljudje, ki so bili v strahu, da mi kdo pripravil kako neslano šalo. Toda že s prvimi besedami

so poniknile vse iluzije, odpadli so strahovi in pustili so don Boska, da je lahko svobodno hodil z enega na drugi konec Francije. Zares, z našo ustanovo se ne gremo politike; spoštujemo postavljene oblasti, izpolnjujemo zakone, ki jih je treba spoštovati, plačujemo davke in gremo dalje ter prosimo le to, da nam dajo delati dobro ubogi mladini in reševati duše. Če že hočete, da, tudi politiko se gremo, ampak na čisto nedolžen način, ki je v prid vsaki vladi.

Politika je opredeljena kot védenje in umetnost dobrega vodenja države. No, in ustanova Oratorija v Italiji, Franciji, Španiji, Ameriki in drugih državah, kjer je že postavljena, deluje zlasti kot tolažba najbolj ubogi mladini, želi zmanjšati število porednežev in klatežev; skuša zmanjšati število malih malopridnežev in tatičev; želi izprazniti ječe; želi, rečeno z eno besedo, vzgajati dobre državljane, ki ne bodo v nadlogo javnim oblastem in jim bodo v podporo, da bodo lahko ohranjali družbo v redu, mirnosti in miru.

To je naša politika; samo s tem smo se ukvarjali doslej in se bomo tudi v prihodnje.«⁵⁵

Z materinsko priprošnjo naše matere Brezmadežne in Pomočnice prosimo nebeškega Očeta, naj nam po svojem Duhu dà, da bomo še naprej uveljavljali politiko očenaša za mlade današnjega časa v družbi, ki nas pred toliko neenakostmi spodbuja, naj ne ostanemo tiho in trpni, in da bi bili v svetu, ki vse bolj potrebuje Boga, pričevalci-učenci-misijonarji Boga, ki je ob tankočutnem spoštovanju človeške svobode vsakogar vsak dan pripravljen na srečanje s svojimi sinovi in hčerami.

⁵⁵ ISS, *Fonti Salesiane. Don Bosco e la sua opera*. LAS, Roma 2014, 106.

Zato molimo:

Gospod Jezus,
ti veš, koliko nas stane uresničevanje tvojega evangelija;
pomagaj nam, da te bomo gledali v don Bosku,
videli tvojo ljubezen v njegovih dejanjih,
te prepoznali v njegovem delovanju
in se po njegovi ljubezni učili tvojega usmiljenja.
Daj nam luči, da bomo poglobili slog,
s katerim je bil don Bosko tvoj učenec,
oblikuj naše srce po svojem srcu dobrega pastirja
in daj nam moči, da bomo tvoje besede prenesli
v življenje in dela.⁵⁶

Ángel Fernández Artime
VRHOVNI PREDSTOJNIK

⁵⁶ XABIER MATOSES, *Spirito Salesiano*, v: J. JOSÉ BARTOLOMÉ (ed),
Luce sui miei passi. Elledici, Torino 2016.

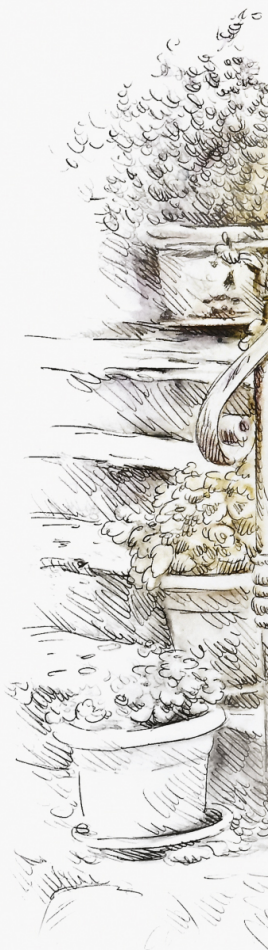
Kazalo

Predgovor.....	3
1. DOBRI KRISTJANI IN POŠTENI DRŽAVLJANI – pri don Bosku	6
1.1 DOBRI KRISTJANI: Živeti v veri v Gospoda in z duhovnim voditeljem.....	8
1.2 DOBRI KRISTJANI: Živeti v <i>poslušanju Boga, ki nam govori</i>	10
1.3 DOBRI KRISTJANI s potrebo po evangelizaciji in dajanju prvega oznanila in katehezi.....	11
1.4 DOBRI KRISTJANI, ki živijo pravo salezijansko duhovnost	14
1.5 DOBRI KRISTJANI v soočenju z izzivom ne-krščanskih, post-verujočih in post-krščanskih okolij.....	19
1.6 DOBRI KRISTJANI, odcepljeni od sebe	24
2. POŠTENI DRŽAVLJANI	26
2.1 Mladi nas pričakujejo v ,hiši Življenja‘	26
2.2 POŠTENI DRŽAVLJANI: Vzgajati naše mlade za državljanstvo in družbeno zavzetost	27
2.3 POŠTENI DRŽAVLJANI: Vzgajati naše mlade za prizadevanje v politiki	29
2.4 POŠTENI DRŽAVLJANI: Vzgajati naše mlade za poštenost in zakonitost.....	33
2.5 POŠTENI DRŽAVLJANI, dovzetni in soodgovorni v svetu pretočnosti in migracij.....	36
2.6 POŠTENI DRŽAVLJANI, ki poskrbijo za skupni dom, kar od nas pričakujejo mladi.....	41
2.7 V obrambi človekovih pravic in zlasti pravic otrok	44
ZADNJA BESEDA: Prisluhnimo don Bosku samemu, ko govori o politiki.....	49

Video predstavitev
Vezila

YOUTUBE DON BOSKO SLOVENIJA
Vezilo 2020

Cena: 3 EUR

salve²⁵

